www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 9-го червня 1917. Ч. 67. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, June 9, 1917. No. 67.

ВІСТКА ПРО АВТОНОМІЮ УКРАЇНИ.

Російське правительство признало права української мови в школах.

„ЛИШЕ СКОРИЙ МИР МОЖЕ ВИРАТУВАТИ РОСІЮ" -- ЗАЯВЛЯЄ ПРЕЗИДЕНТ РАДИ, ЧХЕІДЗЕ.

Революційні заворушеня в Чехії і Моравії.

Вісти з України.

Петроград. — Російські часописи доносять, що

тимчасове правительство проголосило АВТОНОМІЮ УКРАЇНИ.

Границі України має означити тая званий київський округ.

Проклямація автономії України викликала легко зрозуміле одушевленє і нечувану радість.

Телеграми з ріжних сторін доносять про творене під сю пору полків українських добровольців.

(Повисше наведену телеґраму подала польська шікаґовська часопись „Дзенік Звйонзкови" в числі з 5. червня. Редакція нашої часописи віднесла ся до редакції „Дзенніка Звйонзкового" з просьбою о подане жерела сеї телеґрами. Яко відповідь одержала наша редакція пояснене, що згадана телеґрама надійшла з Петрограду через Париж. Рівночасно наша редакція поробила стараня, щоби засягнути близших інформацій у тій справі впрост з Росії).

З нарад українського національного зїзду в Києві.

Київ, 20. цьвітня. — Тут відбуваєть ся український національний зїзд. На зїзд прибули представителї українських просьвітних товариств, економічних орґанізацій, селянських товариств і союзів не тільки з міст і сіл України, але й з многих місцевостий росії. В тім числі прибули також представителї з Петрограду, Москви, Томска і з инших далеких міст.

Зїзд привитав промовою предсїдатель Головної Ради, проф. Грушевський. Предсїдателем зїзду вибрано представителя Кубані, Ерастова.

Вислухавши ряд предложень, зїзд приняв резолюцію, **що згідно з історичними традиціями і сучасними реальними потребами українського народу, зїзд вважає, що тільки національно-територіяльна автономія України може забезпечити потреби нашого народу і всїх инших народностий, живучих на українській земли; тому, що такий автономний устрій України, а також инших автономних частий Росії, буде мати повну гарантію при федеративнім устрою Росії, зїзд вважає найкрасшою формою державного устрою федеративно-демократичну републику, а одним з головнїйших принципів української автономії — повне забезпеченє прав національної меньшости тих народностий, котрі жиють на Україні.**

Рішенє правительства щодо науки в українській мові.

Тимчасове правительство одобрило слїдуючу програму щодо шкільної науки в українській мові:

В народних школах в ґуберніях і областях з українським населенем уводить ся науку в українській мові під услівем обезпеченя прав меньшости. Російський язик, яко загально державний, є в народній школї примусовим предметом на другім роцї науки.

В учительських семинаріях і інститутах на Україні вводить ся науку української мови, літератури, історії і географії.

У висших наукових заведенях уводить ся катедри українського язика, української літератури, української історії і західно-російського права.

(„Рѣчь", з дня 19. цьвітня).

Резолюції, приняті на зїздї українських учителїв.

Київ, 20. цьвітня. — Український педаґоґічний зїзд приняв між иншим слїдуючі **резолюції в справі висших шкіл.**

1) Звернути ся до українських учителїв, котрі жиють поза Україною, щоби вони сейчас переселили ся на Україну.

2) Предложити професорам і учителям висших шкіл на Україні, володіючим українською мовою, щоби вони в своїх лекціях уживали нашої мови, а в крайнім случаю, щоби відкривали паралельні курси на українській мові.

3) Привитати намір „Українського Наукового Товариства" приступити до зорґанізованя „Української Академії Наук".

4) Признати бажаним засноване, кромі чотирох катедр, предложених правительством на введене в висших школах на Україні, а се: історії, української літератури, мови і права зараз з початком 1917-18 академічного року, ще трох катедр, а се: катедри української історії, етнографії з переглядом народної поезії та географії і штуки.

Український педаґоґічний зїзд приняв слїдуючі **резолюції в справі середних шкіл:**

1) Наука української мови, історії і літератури є обовязкова по всїх школах на Україні.

2) В тих школах, де ученики в більшости є Українці, треба завести в перших клясах науку зовсїм на українській мові, в прочих же клясах повинно ся учити тільки мови і предметів українознавства, але через два роки у всїх тих школах наука повинна відбувати ся зовсїм по українськи.

3) В українських ґімназіях утворюють ся російські паралельки, де того вимагає значна меньшість Росіян.

4) Де покажеть ся значна меньшість українських дітий, там все таки повинна бути забезпечена наука української мови.

Український педаґоґічний зїзд приняв слїдуючі **резолюції в справі народних шкіл:**

1) Конечна перерібка істнуючих тепер учебників для народної школи в потрібнім числї.

2) Українізація одноклясових початкових шкіл повинна бути здійснена з початком нового шкільного року; російська-ж мова, яко предмет науки, повинна бути аж в третім роцї науки; в висших і початкових школах українізація щодо мови і науки повинна бути переведена постепенно, відповідно до педаґоґічних засад; наука української мови, літератури, історії, географії й етнографії України повинна бути у всїх школах того типу.

3) В двоклясових сельських школах в першій клясї з новим шкільним роком повинна бути переведена повна українізація; в другій клясї вводять ся висше намічені предмети українознавства яко обовязкові.

Зїзд закрив ся після працальних слів предсїдателя зїзду, **Науменка**, котрий висказав свою радість, що справа української рідної школи, яку півмалу підготовляли попередні покоління, опинила ся тепер в руках вільних молодих українських дїячів.

Заки члени зїзду розійшли ся, відспівали „Заповіт" Шевченка і „Вічную память" товаришам, погибшим у боротьбі за свободу.

(„Биржевыя Вѣдомости", з 21. цьвітня).

Границі автономії України.

„Русскія Вѣдомости" доносять, що на зїздї Українців в Києві означено границї будучої автономної України після проєкту Сидовського як слїдує:

Західну границю творять люблинська і гродненська ґубернія; північну — ріка Припеть; полудневу — Азовське море і Чорне море; східну — Кубань.

В склад України входять: вісїм цїлих українських ґуберній і части ґуберній неукраїнських.

На зїздї принято резолюцію, в якій признано російським установчим зборам право санкції (потвердженя) автономії України.

Признано, що заходить невідклична потреба утвореня краєвої ради.

Зїзд є тої гадки, що границї між державами повинні бути визначені згідно з волею пограничного населеня.

(„Рѣчь", з 24. цьвітня).

Москалї на Україні орґанізують ся.

В Києві орґанізуєть ся товариство полудневих Москалів під назвою: „Общество юго-руссов". Товариство має на цїли зорґанізоване демократичних Москалів, мешкаючих на території України.

„Юго-россом" називаєть ся сей, котрий свою мовою признає російський літературний язик, а місцем своєї дїяльности територію свобідної України.

Товариство буде старати ся вияснювати і хоронити права національних меньшостий та боротиси ся зі всяким вузкоглядним напрямом, відкиненбудь він походив би.

При рішаню всяких загальних справ товариство буде йти рука в руку з українською демократією, жадаючи всюди пропорціонального числа представників. Небавом буде виготовлена точна програма і будеть ся приймати членів до товариства.

В РОСІЇ.

„Лише скорий мир може виратувати Росію" — заявляє Чхеідзе.

ПЕТРОҐРАД, 7. червня. — Президент Ради робітничих і салдатських депутатів, **Чхеідзе**, голова так званого „невидимого правительства", заявив нині отсе в розмові з кореспондентом „Зєдиненої Преси": **„Американські робітники і демократи можуть вчинити найліпшу прислугу для Росії і в сей спосіб помогти до здемократизованя сьвіта, коли змусять всї правительства цїлого сьвіта до як найскоршого покінченя війни".**

„Чи се помогло би Росії, коли би Америка вислала до Европи гармати до боротьби з Німцями?" — запитав я.

„Лише тоді посилайте армію, — заявив Чхеідзе — **коли думаєте, що в сей спосіб дало би ся скорше покінчити війну.** Для нас є головним осередком революція. На кожду справу в сьвіті ми глядимо з точки революції, бо революція має міжнародне значінє. Вона причинить ся до розвою всїх народів на сьвіті.

„Революція є виїмком в історії сьвіта, бо хучила ся в часї війни. А тепер, щоби забезпечити для нашого людопитаного народа добродійства, які принесла зі собою революція, треба як найскорше покінчити війну.

„Війна мусить бути покінчена на підставі „мира без заборів і відшкодовань" і народи малих націй мусять одержати право рішати про свою долю".

„Чи може Америка помогти Росії, посилаючи їй машини, вози і шини?" — запитав я.

„Посилайте, — відповів Чхеідзе — **коли думаєте, що в сей спосіб дало би ся скорше покінчити війну".**

Керенський відїхав знова на боєвий фронт.

ПЕТРОҐРАД, 7. червня. — **Міністер війни Керенський відїхав на північно-західний боєвий фронт, щоби звидїти головні кватири в Ризї, Двинску і Мінску.**

В середу виголосив Керенський на засїданю Ради робітничих і салдатських депутатів промову, в якій **остро виступив проти дїяльности мирової партії,** вказуючи на її погубні наслїдки. Бесїда Керенського зробила на членах велике враженє і її переривано часто гучними оплесками.

Конець кронштадської „републики".

ПЕТРОҐРАД, 7. червня. — Заворушеня в Кронштадї зовсїм устали. **Кронштадська Рада робітничих і салдатських депутатів признала авторітет тимчасового правительства.**

Між правительством а повстанцями прийшло до помиреня. Президент кронштадської „републики", Ламанов, підписав мировий договір.

Найбільші заслуги коло втихомиреня незадоволених Кронштадців положили члени Ради, Скобелев і Церетелї.

Робітники в Петрограді осягнули свої домаганя.

ПЕТРОҐРАД, 6. червня. — Грозячий страйк в тутешних фабриках амуниції і воєнних матеріялів, який був на нині заповіджений, зістав полагоджений в сей спосіб, що **властителї фабрик згодили ся на жаданя робітників, признаючи їм 6-годинний день праці і підвишку платнї.**

Гінденбур предкладає російській Радї депутатів мир.

Петроградський кореспондент американської часописи „Ню Йорк Таймс" доносить:

ПЕТРОҐРАД, 6. червня. — **Я одержав потверджене вістки, що Гінденбург прислав бездротним телеґрафом заяву до Ради робітничих і салдатських депутатів, висказуючи симпатію Німців до клича Ради „мир без заборів і відшкодовань" і готовість до заключеня мира.**

Нота президента Вілсона ще не оголошена.

ПЕТРОҐРАД, 7. червня. — **Російске правительство,** як се урядово оповіщено, **здержить ся з оголошенем ноти президента Вілсона в справі воєнних цїлий Злучених Держав так довго, доки Росія не одержить також і від прочих своїх союзників заяв в тійсамій справі.**

Нота зробила сильне враженє, бо містить в собі відповідь на кожде питане російського правительства.

Документи з тайними договорами пропали з петроградського архіву.

АМСТЕРДАМ, 6. червня. — Німецька часопись „Гамбурґер Фремденблят" оголосила телеґраму зі Стокгольму, що з Росії одержано вістку **про таємниче запропащене оригінальних документів з договорами, які були заключені в 1913 р. між Росією і її західними союзниками.**

Дотичні документи находили ся в архіві в департаменті для заграничних справ.

З міл. бушлїв пшениці пійшло з димом.

ПЕТРОҐРАД, 4. червня. — В околиці Мінска вигоріло цїлковито поверх 7.000 акрів ліса.

В Саратові впали жертвою огню 3 великі збіжеві склади, які містили в собі около 3 мілїони бушлїв пшениці.

Здогадують ся, що причиною огню був підпал. Заряджене слїдство є в тоні. Чи жертвою огню впали також люди, доси нема про се вістий.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

Протинаступ Австрійців над Ізонцо. — 11.000 полонених.

ЛОНДОН, 7. червня. — Австро-угорська головна кватира оголосила слїдуючий звіт про останні воєнні операції над рікою Ізонцо:

„На боєвім фронті здовж ріки Ізонцо неприятель робив даремні зусилля, щоби відзискати втрачені окопи в околиці Яміяно. Наші війска не лише удержали ся на здобутих становищах, але й ще їх значно розширили, здобуваючи сусїдні окопи.

„Після дотеперішного звіту число Італійців, полонених в останних трох днях, виносить 256 офіцирів, між ними 4 штабових, і поверх 10.000 жовнірів.

„Деякі італійські полки дістали ся в полон, не маючи майже зовсїм втрат ані в

(Продовженє на сторові 2-ій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі мoні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить додучити мoні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF MEMBERSHIP LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилї.

Петроґрадська „Рѣчь" доносить за „Кіевлянином", що проф. М. Грушевський помістив у „Новій Раді" таку заяву:

В критичну хвилю, коли російське правительство збирало ся викорінити українство в Галичині і Росії, не вяжучи ся найбільше вандальськими, варварськими способами, Українці не знайшли помочи і піддержки нїде у великоруській суспільности, крім соціял-демократів, і се зродило серед Українців глибоке недовіре до російської поступовости і демократії. Длятого появила ся неминуча конечність забезпечити українському народови державне право: або федерацією російської держави, а коли ні, то і **повною независимостию України.**

Прапор самостійної України розвинеть ся в той час, коли всеросійські централїсти захотїли би вирвати з наших рук стяг широкої української автономії в федеративній і демократичній російській републицї.

Часопись „Шікаґо Трібюн" одержала зі Стокгольму телеґраму слїдуючого змісту:

Керенський, міністер війни і під теперішну пору властивий провідник Росії, попирає новий плян утворення **„Федерації держав від Балтійського моря до Чорного".**

В склад сеї федерації держав мали би війти: **Фінляндія, Естонія, Лївонія, Курляндія, Литва, Польща і Україна.**

Керенський є тої гадки, що в сей спосіб дало би ся усунути небезпеку подїлу Росії на 20 републик.

Згадана федерація держав була би зложена з 9 автономічних країв під зверхностию Росії і з правом Росії веденя заграничної полїтики. Злучені у сїй федерації держави числили би поверх 30 мілїонів населеня.

З Парижа доносять, що Адире Шерадам, звісний в Европі яко один з найвизначнїйших знавців сьвітової полїтики, заявив в розмові з кореспонтентом американської часописи „Ню Йорк Таймс", що **Німеччина є близко своєї цїли,** яка сягає далеко взад до року 1901; **нею є утворенє осередного більшона держав, який обіймав би Австро-Угорщину, Туреччину і Болгарію, а який є тепер в дїйсности невичерпаним жерелом фінансової і економічної сили.**

Шерадам заявив:

Загал постійно обманюваний щодо сили резерв неприятеля. Взагалї військові критики втратили зі своїх очий факт, що коаліційний бльок, зложений з Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини, є всилї кождого року доставити 1,300.000 нових рекрутів.

Про велике значінє за всяку цїну задержаня у своїх руках Дунаю я писав і говорив в січни 1915 р. Коли би се було зроблене, то нинї була би Німеччина відтята від свого головного жерела помочи і війна була би скінчила ся перед двома роками. Тепер є річию неможливою виголодити Німеччину, яка доперва щойно тепер зачинає збирати плоди зі здобутих територій, котрі вона приготовила до промислового визиску.

Є фактом, що Німеччина має вже нинї у своїх руках землї, яких вартість представляє більше мілїярдів нїж вона потребує на покрите воєнних коштів. В додатку Німеччина здобула контролю над банковими методами своїх союзників. Тому є зовсїм зрозуміле, длячого на „мир без відшкодовань" німецькі полїтики без ніяких труднощий годять ся.

Щоби довершити свій територіяльний і фінансовий плян, Німеччина робить приготовану до здобутя землю, званих Малоросією. І можна на кождий случай надїятися, що Німеччина буде відтак достаточно наладована, аби відпочивати, вдоволяючи ся своїми добичами.

Пйотрковські „Вядомосці Польске" — як доносить нюйорський „Телеґрам Подзєнни" — помістили статю про будучий державний устрій Польщі. Автор статї конче домагаєть ся короля для Польщі. А як Поляки є захоплені королем, нехай послужить сей вислів автора: „Хто буде королем? Отсе є питанєм житя і смерти!"...

Пляни Українців.

(Петроградська часопись „Рѣчь", з 21. цьвітня 1917).

В доповненю до короткої телеґрами аґенції про засїданє в Києві екзекутивного комітету з приводу заяви представників Українців, що мають намір скликати краєві установчі збори в цїли проголошення автономії України перед відбутєм всеросійських установчих зборів, наводимо деякі подробиці з „Русского Слова".

На збори були візвані президії і комітети найповажнїйших суспільних орґанізацій і представників Української Центральної Ради.

Відкриваючи збори, Стародомський, делеґат міського екзекутивного комітету, зробив предложенє Українцям, аби вони відповіли, чи слуги про сильний полїтичний рух, який має мати на цїли установленє демократичної української републики, а може навіть проголошенє самостійности України, є правдиві.

Президент Української Центральної Ради, Грушевський, зачинає промову по українськи. Побоюючи ся однак, щоби його зле не зрозуміли, промовляє відтак по російськи.

Не давши відповіди на поставлене питанє, Грушевський ставить сам питанє:

„З ким ми тут зійшли ся? З товаришами, чи з ворогами? Чи ви признаєте право народу упорядковувати своє житє на своїх землях; чи ви є представниками старої системи „обрусенія"? Просимо вас найперше висказати своє засадниче становище супроти прав українського народу на національний устрій".

Вкінци Грушевський вносить протест проти дїйшовших до відома Українців погроз зі сторони рад салдатських і робітничих депутатів, що на случай, коли би у український конґрес, який був отворений дня 19. цьвітня, оголосив себе установчими зборами, то його розженеть ся військовими баґнетами.

Представник центральної ради салдатів заявляє, що українські салдати і офіцири зорґанізували товариство, де слухи про баґнети викликали велику тревоґу. Члени товариства постановили боронити прав українського народу.

Заступник предсїдателя міського екзекутивного комітету, Григорович-Барський, поясняє, що тревоґу викликує не принципіяльне порішенє питаня, а події по переведеню національної самоуправи в житє.

Представник жидівських орґанізацій, Фрумін, заявляє:

„Вважаємо, що в інтересї скріпленя свободи і в інтересї держави цїлий устрій нового свобідного житя повинен переводити ся в дорозї державно-законного порядку, а не рабунком".

Представник Української Центральної Ради заявляє, що постановленє автономії України може бути порішене на зїздї при співучасти цїлого населеня України, без ріжниці на народність і віроісповіданє.

Представник салдатських депутатів, Брантман, заявляє, що військовий ґарнізон є тої гадки, що лише загально-російські установчі збори мають право рішати питанє щодо будучого устрою Росії.

Український письменник Винниченко заявляє в імени українських соціял-демократів, що конґрес не має на метї ніяких заборчих цїлий і тому не буде себе проголошувати установчими зборами.

Представник ради робітничих депутатів, Незлобін, твердить, що серед Українців дасть ся заважити сильний сепаратистичний рух (напрям в цїли відокремленя), який треба здержати.

Представник військової ради київського ґарнізону, капітан Карум, взиває, щоби У-країнці „открыли карты" і відмовили ся від безпроволочного октройованя України.

На те дають ся чути голоси представників Центральної Української Ради:

„Ми не відлучуємо ся! Ми вам вияснюємо!"

Капітан Карум промовляє дальше: „Ми, військові люди, просимо не підносити таких справ, котрі вносять роздор. Не перешкаджайте нам боронити вітчину, боронити свободу. Ми не повинні бояти ся, що в хвилї, коли стоїмо перед німецькими гарматами, нам встромлять нїж зі заду в спину".

Письменник Винниченко заявляє, що сепаратистичний рух можна вважати мертвим.

„Нам Росія дорозша нїж вам, — говорить Винниченко — **бо ми більше були гноблені. Будемо боронити свободу перед замахами як з правого так і з лївого боку. Я явно відкриваю карти. Коли нам докажуть, що здійсненє наших стремлїнь внесе нелад і принесе шкоду нашій свободї, ми, не надумуючи ся, відкажемо ся від своєї дороги. Але я переконаний, що того не можна доказати".**

Відтак промовляє Грушевський. **„Недалекий конґрес** — говорить він — **має на цїли санкціонувати (затвердити) центральну раду, котра є признана поодинокими орґанізаціями, але потребує санкції більше поважної. Центральна рада перемінить ся з національної орґанізації в територіяльну, міжнародну орґанізацію. Вся наша праця, яка мала на цїли приготованя до автономії України, відбуваєть ся в повнім порозуміню з тимчасовим правительством і має на цїли скріпленє свобід демократичного ладу. Знаємо про шовіністичні наміри невідповідальних українських діячів, але ми ведемо з ними боротьбу, яко з національними проступниками.**

Представник російських соціял-демократів, Логачев, заявляє, що його партія не признає жадній народности, хоч би вона була й чисельно пануюча, права на ухвалюванє полїтичного устрою. Такий акт може відбути ся лише після загального голосованя (рефферендум).

Винниченко в імени українських соціял-демократів приключить ся до заяви Логачева.

Командант мілїцї Лепарский запитує: „Чи сильний є напрям, котрого клич звучить: **„Україна для Українців"?**

Грушевський відповідає, що такий напрям є, але він дуже слабий. Він стрічаєть ся з очевидною опозицією більшости визначних Українців.

Представник військової ради, полковник Чехович, висказує радість, що всї непорозуміня розвіяли ся. Рух, який викликав тревоґу, піддержують, як доносять, українські соціялісти-революціонери й українські шовіністи, котрі не мають наміру відречи ся свого становища.

Україна перша!

(Надіслана статя).

Цїлий сьвіт нинї радіє з тої причини, що велика тюрма народів на сході Европи — та тюрма, котра через кілька столїть держала в неволи, темнотї і нуждї мілїонові колись культурні народи, тасама тюрма нинї вивернула ся горі корінєм, а на її руїнах повстала свобода і братерство народів.

Ширший сьвіт нараз перший дізнав ся, що в культурній Европі в двайцятім столїтю жиє сорок-мілїоновий український нарід, котрий, помимо сього, що є так многочисельний, дав ся закувати в кайдани, дав собі замкнути уста і терпеливо зносив страшні муки та переслїдуваня, які наложив на нього „славний" зі своєї „справедливости" цар Микола Кровавий і звісна його чорна сотня. Але що всьо на сьвітї має свій конець, то так сталось і сим разом.

Російська революція, коли вона буде як слїд переведена, отворить сьвітови очи, виявлять ся кривди, які зносили поневолені народи, а в заміну за неволю сї народи здобудуть собі свободу і волю.

Дістануть полекшу не тільки ті народи, котрі від віків стогнали в московській ярмі, але і ті, котрі не меньшу неволю мали під австрійським панованєм, і инші.

Кожда найменьша проява і нові поції, які вяжуть ся з російською революцією, інтересують до глубини душі кождого сьвідомого Українця, бо там... там важить ся питанє: жити чи не жити нашому закованому в кайдани і засудженому ворогами на смерть українському народови. Завдяки російській революції українська справа стала голосною і заінтересувала ширший сьвіт, а зокрема стала голосною в російській державі. З усїх дотеперішних вістий, які надходять з Росії, можна набрати переконаню, що справа автономії України є на найлїпшій дорозї. Та хоч би автономія України була вже в засадї порішена, то помимо того нас чекає ще важка праця, а може й боротьба...

Ми нинї не можемо ще певно сказати, як уложать ся границї України на заходї і півночи. Наші заклятї і зависні вороги, Поляки, всїми силами старають ся, щоби, як не мож більше, то хоч східну Галичину і Холмщину недопустити до злуки з Україною російською, а тимсамим сю часть України злучити з можливою будучою Польщею. І ми мусимо бути приготовані на всякі несподїванки. Коли наші братя в рідним краю, помимо їх тяжкого і прикрого положеня, беруть ся до так великих дїл, за котрі їм буде вдячний український нарід на віки, то і ми тут у Злучених Державах повинні мати одно лиш на думцї, а то: **Україна перша!** Перш усього в теперішнім відповідним часї повинна нас інтересувати українська справа. Працюймо, думаймо і жиймо лиш для України! Будьмо приготовані на обі сторони: і на дальшу боротьбу з ворогами українства і на свобідне й миле житє у вільній Україні.

М. Кузь.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовженє зі сторони 1-шої).

Норвеґія втратила в маю 49 кораблїв на 75.000 тон.

ЛОНДОН, 4. червня. — Тутешнє норвеське посольство одержало вістку, що **Норвеґія втратила в протягу місяця мая 49 кораблїв на загальну суму 75.397 тон.** Притім згинуло 25 людий.

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

Наступ Анґлїйців у Фляндрії. — 5.000 полонених Німців.

ЛОНДОН, 7. червня. — Анґлїйський урядовий рапорт звучить:

„Нинї о год. 3.10 рано наші війска перевели наступ на 9 миль широкім фронтї в околиці Вичате (у Фляндрії) і віднесли вповні вдоволяючий успіх.

„Наші війска взяли приступом становища, які Німцї мали у своїх руках від 2½ року. Села Месен і Вичате находять ся в нашім посїданю. Пополудни занято також село Ваверн і околичні околи.

„Втрати неприятеля є дуже тяжкі. До год. 4.30 пополудни начислено поверх 5.000 німецьких полонених. Крім того здобуто значне число гармат, метавок і машинових крісів".

Найбільші підземні операції.

ЛОНДОН, 7. червня. — Підчас теперішного наступу у Фляндрії ужили Анґлїйцї майже о 20% гармат більше нїж підчас наступу в околиці Аррас.

Поверх 1.000.000 фунтів динаміту ужито до висадженя у воздух німецьких окопів. Від 12 місяців копано без перестанку підземні хідники під німецькі окопи. Сї підземні операції належать до найбільших в історії війни.

В боротьбі брали також велику участь „тенкеі" (зоружені самоходи).

Німцї не були приготовані на такий сильний наступ.

Утворенє польської армії у Франції.

ПАРИЖ, 5. червня. — **Президент Поанкаре видав розпоряджене в справі утворення польської армії.**

Поляки, які тепер служать в рядах французьких військ, будуть становити підставу для нової армії. Також і всї прочі Поляки будуть візвані до військової служби на час війни.

Поляки будуть бороти ся під своїми давними прапорами. Польська армія буде зорґанізована на взір французької і буде удержувана коштом французького правительства.

Окрема комісія для заграничних справ в Ялонії.

ТОКІО, 6. червня. — Нинї японський цїсар затвердив **окрему комісію для заграничних справ,** даючи їй назву „дипльоматичний дослїдний комітет".

Причиною основаня сеї комісії є трудне положенє міжнародне. Обовязком комісеї буде провірене міжнародної ситуації. Комісія має у важних справах бути дорадником для правительства.

Лорд Нортклїф на місце Балфура.

ЛОНДОН, 6. червня. — Властитель лондонського „Таймсу" і многих инших часописий в Анґлії, **лорд Нортклїф, відїде небавом до Америки, щоби обняти провід над анґлїйською комісією на місце Балфура,** котрий поверне, щоби дальше вести заграничні справи Анґлії.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ

Революція в Чехії і Моравії.

ШІКАҐО, ІЛЛ., 7. червня. — І. Ф. Сметанка, секретар Чеської Національної Ради, одержав нинї телеґраму від д-ра Едварда Бенеса, секретаря Чесько-словацької Національної Ради в Парижи, в якій доносить **про революційні заворушеня в Чехії і Моравії.**

Телеґрама звучить:

„В Чехії прийшло до революційних заворушень. Заворушеня на великі розміри розпочали ся в Простейові, Моравській Острові і в Будейовичах. В Празї 15-тисячна товпа уладила демонстрацію перед палатою намісника.

Заява чеського клюбу, який обіймає всїх чеських послів, не находячих ся у вязниці, зложена в соймі, звучить:

„Домагаємо ся злуки всїх чесько-словацьких земель в одну демократичну державу, в склад котрої мусять війти також Словаки.

„Клюб послів національних соціялїстів витає в публичній заяві російську революцію і велику американську демократію. Всї чеські журналїсти виступають сильно проти Австрії і домагають ся независимости.

НА МОРЇ:

В останнім тижни Анґлія втратила 23 кораблї.

ЛОНДОН, 6. червня. — Урядовий звіт анґлїйської адміралїції доносить, що **в останнім тижни впало жертвою підводних лодок і мін 15 кораблїв більше нїж 1.600 тон, 3 меньше нїж 1.600 тон і 5 кораблїв рибацьких.**

Американський корабель мав затопити підводну лодку.

ПАРИЖ, 7. червня. — Американський корабель **„Сілвершел"** звів на Середземнім мори боротьбу з підводною лодкою. **По виміні 60 стрілів підводна лодка щезла.** Зникненє лодки наступило так скоро, що залога американського кораблї припускає, що лодка потонула, злучена набоєм.

По конець марта Німцї затопили 5,711.000 тон.

АМСТЕРДАМ, 30. мая. — Часопись „Дайтше Варте" подає на підставі урядових звітів зіставленє кораблїв, затоплених Німцями від початку війни по конець марта сього року.

Загалом затопили Німцї 5,711.000 тон; з того припадає на саму Анґлію 4,370.000, або 23% скількости тон, яку числила торговельна фльота Анґлії перед війною.

Згідно з вимогами стейтових законів, подаєть ся *„Valuation"* (оцінку) членських грамот з кінцем 1916 року.

Valuation Report of Ukrainian National Associaton.

VALUATION EXHIBIT.

ASSETS—Actual and Contingent.

Present Mid-Year Value of Future Net Contributions	$
On ... Certs., Death only $	
On ... Certs., Death and Dis.	
On ... Certs.	
On ... Certs.	
Admitted Assets, less $31.587.23 General or Expense Fund	$315.477.05
Liens, Loans and Interest thereon, on certificates valued according to the Prospective method	$
Total	$315.477.05
Amount of General or Expense Fund	$315.477.05
Amount of "Non-Admitted Assets"	$ 28.350.00

LIABILITIES—Actual and Contingent.

Present Mid-Year Value of Promised Benefits	$127.879.81
On Life Certificates, Death only	$127.879.81
On ... Certs., Death and Dis.	
On ... Certs.	
On ... Certs.	
Accrued Liabilities, Orphans and National Funds, Unpaid Claims	89.948.73
Value of Unpaid Installments	
Net Sick and Accident Fund	$ 9.341.34
Credits to Certificates valued on the "Accumulation Basis"	
Total	$227.169.88
Accrued Claims on General or Expense Fund	$
Assets (Item 26) to Liabilities (Item 36)	138%

FORM OF EXPLANATION FOR PUBLICATION:

(N. B. The following is to be used only where the ratio of assets to liabilities is equal to or in excess of 100%).

The above valuation indicates that, on the basis of the N. F. C. table of mortality with interest at 4 per cent., the future assessments of the society, at the net rates now being collected, together with the now invested assets, are sufficient to meet all certificates as they mature by their terms, with a margin of safety of $88.307.17 (or 38%) over and above the statutory standards.

S. YADLOWSKY,
financial secretary of U. N. Association.

ПИТАЙТЕ ЗА
Gail Borden
EAGLE
BRAND
CONDENSED
MILK
THE ORIGINAL
Через 60 літ найзнаменитша пожива для дітий. Пишіть по ощадну у Вашім місті на кормили.
Borden's Condensed Milk Co.,
New York. Std.

СТІЙТЕ НА ОБОХ НОГАХ,
ВИ МАЄТЕ ДВІ НОГИ —
І ТОМУ ВИ ПОВИННІ
УЖИВАТИ ОБІ НОГИ.

Сколько с таких людий, що уживає лиш одної ноги, бо друга є немічною? Сколько с таких людий, які підчас роботи стоять цілим тягарем на одній нозі, а на другій його ноги є або дозрамлений болиток або мізер. Таке стояне є можливе через якийсь короткий час, але гранде хвиля, що і до здорова нога стане немічною задля висиження. Чи Ви задумуєтеся ся, що опісля станете ся? Лише о сім і не згадувати — Ви скажете. Чому Ви не запобіжите сій небезпеці? Чому не ужиєте Pedisin? Pedisin робить шкіру тіла мягкою і здоровою теперішно ся водяних мізурів, опрацій і болиток. Тож, що уживає Pedisin не дасть ніяк віз, не має неприємного запаху і його ноги не ослабають скоро. Не потребуєте уживати невигідного лупання ніг. Без всяких клопотів! Нічого не потрібно лише PEDISIN, і кождий аптекарь уміє PEDISIN. Велика фабрика на ціна, виготовляюча на кілька місяців, за $1.00. Замовіть її сейчас і пишіть на отсю адресу: 57
CROWN PHARMACY,
2812 E. 79th St., L.
Cleveland, O.

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ ДО
ERIE MINE.
BURGETTSTOWN, PA.

Копальня Ірі находить ся 15 міль ходу від зелізничої стації. Місцевість є положена при PCC & St. L. або при Pan Handle R. R. Копальня є 27 миль від Пітсбурга, Па., 15 миль від Steubenville, O., 66 миль від міста Wheeling, W. Va. Копальня новійша. Мема непорозумінь робітничих. Ладованє угля машинами і ручно. Вугля 5 стіп високе. Робітники дістають стільки візнів, скілько можуть наладувати і заробляють $4.00 до $6.00 денно. Вигідні компанічні доми; новий 15.000-долярний католицький костел стане в сім році. Чотири нині костели. Гарні школи, площі до забав і театри рухомих образів. Маєнери будують богато домів в Бурґетстаун. Отворено чотирох чи пятьох майн в минувшім році, спричинило брак робітників в тій околиці. С запасенне місце для 25 робітників з родинами і для 50 самотних при машинах, задовано і денній роботі.

Голосіть ся по роботу впрост або пишіть до PITTSBURGH & ERIE COAL COMPANY, 319 House Building, Pittsburgh, Pa. 62-71

ПОЗІР! ФАРМИ НА ПРОДАЖ!

11 Фарма 230 акрова, гранич окружні. 125 акрів до орана, решта пасовиско і грунт ліс; 18 коров, 8 кабанів, 2 коні і знаряда господарські. Ціна за все лише $5,000. Готівки потрібно $800. Решта на легкі сплати. Без коний і знаряда $4,400. Готівки потрібно $400.

24 Фарма 201 акрова без будинків і хлевів, 125 акрів пасовиско орного, решта ліс. Ліс сам варта $2,500. Ціна $2,400. Готівки треба $750, решта по $75 річно. Подальша удача: 61-67
E. SOLOWEY, LORRAINE, N. Y.

SANTAL CAPSULES MIDY
МОЧОВІ ВІДХОДИ
регулює
8-24 ГОДИНАХ
Кожда галка має ім'я МІДУ
Уникайте підробок

ДАВНО ЗВІСНИЙ
Dr. Grey
з 30-літною практикою
СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ
У МУЩИН.
117 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
недалеко площі Юнион Сквер.

Він вилічив вже тисячі людий, а рад би і Вас вилічити, як маєте яку скірну або кровну недугу, болі костий, черевну водянку, біль горла і губної ями, довгоплоє сперблеє, ослаблене нерви і мізги, запалене ядер, прокльонку, опухнене, ослаблене слиз, нервовість, недокрівство, слабу память або яку другу недугу спричинену рідними неправильностями або перепрацьованем. Без рімнічі як давно тревала недуга? Тоді не тратьте часу а ідіть до добре знаного і давно істнуючого офісу Дра Грея, де найдете перед ся, що найшли тисячі людий перед Вами, то є скорі приміренне здоровлення сили і житя. Як Вас дотеперішній лікар не вилічив, то не зволікайте а прийдіть до мене сейчас. Послугуюсь методою ПРОФ. ЕРЛІХА 606 і 914; при затроєнню крови у всяких случаях без болю.

ПОРАДА ДАРОМ. — ЛІКИ $1.00.

ЦІНИ ДУЖЕ НИЗЬКІ.
Урядові години: від 9. рано до 8. вечер щодня. В неділі від 9. до 3. 52—

Володимир Сиротенко.

Дивні діла Твої, Боже...

Дивні діла Твої, Боже:
Зліпив чоловіка Ти з глини,
Дав йому душу і серце,
Втулив в нього розум людини.
І тая людина з початку
Тебе протівила в раю.
Проганяв Ти її без одежи
На землю широку Твою.
Маєш, мов, розум — не згинеш.
Людина пійшла, розплодилась,
Забула Тебе, Твою волю,
Робить гріхи заходилась...
А Ти, Боже, варів і у гніві
Всю землю потопом залив, —
Безгрішного Ноя з сімею
Лиш Ти на насіне лишив.
І думав, що будеш все мати
Сьвяту і послушну сімю,
Що нові, безгрішні люди
Творити муть волю Твою,
Але... Тяжко і більно згадати,
Що почали ті люди творити:
Стали бити ся, красти, лінитись,
Дужні слабших почали корити.
Одні стали нести тягара,
А другі — Деці й Нерони
Жили, катували, глумились,
Порфіриї мали корони.
І тьма патріциїв вродилась,
Стогнали гареми, чертоги...
Одні звались — бидло, плебеї,
А другі царі — земні боги.
Бувало царі з катакомбів
Зганяли рабів в кольосей,
Пускали на них леопардів,
Щоб рвали невинних людий!
Червона, горячая кров
Веселила тих пяних царів...
І Ти, Боже, плакав тоді,
Як на тую подію Ти зрів.
І се вже було після того,
Як Ти сіяв сьвятую науку,
Щоб брати на братів не вставали,
Працювали усі рука в руку.
Так Ти вчив... Але... Боже сьвятий!
Що царі ті з Тобою зробили?
Затягли на Голгофту Тебе
І на хрест Твоє тіло прибили.
Ти воскрес... І, сховавшись у небі,
Щоб згубити людську натуру,
Ти післав між дикії люди
Сьвітозарну, велику культуру.
І змінив ся весь сьвіт: стали люди
Розіїжджатись по Твоїй землі.
Поплили через синее-море
Паровії, стальні кораблі
І знайшли ся вже в них телеграфи
(Ще й бездротні) і є телефони,
Електрика є, є і рад... Люди
Покорили природні закони.
Полетіли в повітре за хмари,
Мов орли, силачі-летуни.
І холера вже людям не вадить,
Бо навчились лічитись вони.
Та... О, праведний Боже!
Така вже тяжка їхня доля...
Ось глянь-но: які міліони
Убитих людий серед поля!
Телеграфом тепер, телефоном
Ідуть накази лиш бити, труїти...
Зелізницями армії їздять,
Щоби все руйнувати, палити.
Зпід гори і зпід чорної хмари,
З підземели, зпід сушї й води,
Розірвана смерть виглядає —
Се культури Твоєї плоди.
І за що люди вбогії, гинуть?
За бездільство, ниру, за розкоші,
За найтяжчих своїх ворогів,
Що деруть з людий шкіру за гроші.
І замучений раб помирає,
Щоб катам усьмихала ся доля,
Щоби мучив робітника голод,
Темнота, біднота і неволя,
І так далі... Панує лиш пан,
А вмирає, страдаючи, хлоп.
Ох! — Чом же, осьмішний Боже,
Не шлеш на нас другий потоп?

Ню Йорк, 30. мая. 1917.

ЧИ ПОТРІБНА КОНВЕНЦІЯ У. Н. СОЮЗА?

В ч. 61 „Свободи" п. др. Сіменович предкладає, щоби задля дорожечі не скликувати вже раз відложеної конвенції, а відложити її на неограниченний час. То само підтримує п. Г. Підскальний в ч. 65.

З гадкою п. дописувателів не могу згодити ся. Богато є поважних причин, задля котрих повинна відбути ся конвенція і то єсто року. Через введене нової системи У. Н. Союз перейшов поважну крізу. Два роки показали, що в статутах У. Н. Союза є ще кілька слабих сторін, через котрі наша організація не могла розвивати ся як слід. Усунути сі хиби, то є поправити теперішні статути, може лишень конвенція. Ніхто другий, навіть всі члени У. Н. Союза, хоч би не знати як того хотіли, без конвенції не могуть правно сего учинити. Таке є дотепер наше право уложене в статутах.

Одною із слабих сторін статута уважаю § 242, силою котрого головний уряд присилає з гори означену квоту, котру відділи мусить заплатити до головної каси. Через сей параграф кількадесять відділів розбивали ся і назад організували ся, а сотки членів покинули нашу організацію. Підчас коли в других організаціях відділи відсилає трошні лиш за тих членів, що заплатили. Через се так відділи як і всі порядні члени не потребують журити ся недбалохами і мати неприємности.

Друге, що конвенція мусить рішити, се справа членів, що не взяли „лінїв". Недавно головний уряд оголосив, що „лінї" або позички які затягнули члени на свої посмертні полїси, зменьшили ся здаєсь більше як о 25%, і каже, що в короткім часі ся „лінї" зникнуть зовсім т. є що посмертне його буде чисте без довгу як і сего, що не брав жадного „лінї". Виходить, що члени, котрі менче платить — бо тілько від літ, які мали коли вступили до Союза — отримують з кождим новим роком в надгороду за се якусь суму трошні; а члени, що не брали лінїв, хотяй платять місячно більше — бо від літ, які мали, коли війшла в житє нова система — не мають жадної винагороди. Його поліса як мала вартість $1.000 два роки тому, таку саму вартість має і нині. Противно, член, що затягнув „лінї" возьмім на $100.00 і два роки тому його посмертне було вартне $900, нині по двох літах вартість його посмертного зросла о $25.00 то є виносить $925. Єсли поліси посмертні одних зросли, то так само а еще скорше повинні зрости поліси і других. Американські асекураційні компанії винагороджують своїх членів дивідендами.

А вже дивним являє ся твердженє, що задля вибору самих урядників не варта скликувати конвенції. Жиємо в демократичних часах, коли всі публичні урядники урядують на підставі вибору. Навіть в Европі заводять демократичний порядок, а ми мали би добровільно зречи ся того права і дозволити, щоби урядники У. Н. Союза урядували без вибору, як довго їм сподобає ся? Так члени як всі делеґати і самі головні урядники знають, що послідна конвенція вибирала їх на два роки і що їх термін урядованя скінчи ся з днем 31. грудня 1916. Єсли ми члени зречемо ся свого права вибирати урядників, то хто тоді сконтролює їх? Одно право є для всїх. Відбуваємо річні мітінги бракцтв і вибираємо уряд, хоч би і тих самих, єсли були добрі, тож однакову мірку мусимо приложити і до головних урядників. Без конвенції урядники не знали би, чи мають довіре у своїх членів і не отримали би нагороди відповідно до своїх заслуг. Вкінци наші статути домагають ся вибору урядників на конвенції, щоби могли бути правними представителями організації. Як довго ся регула не є змінена, так довго всі мусимо їй підчинити ся. Виравді переконуємо ся, що задля вибору самих урядників не оплатно скликувати конвенції, отже скликимо тепер конвенцію і ухвалим таке право, як се є по других організаціях. Буде нас то коштувати, то правда, але за се через дальші літа не будемо тратити на се гроша, хиба в конечних потребах, точно означених статутами.

Та найважнійша справа се наша стара вітчина. Є велика надія, що в наших часах рішить ся доля України. Наш голос відповідно убраний і в відповідну сторону звернений міг би помочи вирятувати Галичину з лицьної неволи. Конвенція У. Н. Союза повинна би задачити ясно наш українське становище, а рішучасно проголосити нашу льояльність американській країні, а тим самим скинути з себе підозріне, яке кинули наші вороги.

Отсі причини уважаю за достаточні до скликаня конвенції.

о. Д. Хомяк.

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

ЗІБРАНИХ З НАГОДИ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Жертви надіслали отсі комітети:

Cohoes, N. Y.	$ 1.106.18
Ansonia, Conn.	690.06
Ramey, Pa.	351.05
Keiser, Pa.	33.00
Разом	$ 2.087.24
Попередно оголошено	36.596.33
Загальна сума	$40.683.52

Ще поверх 30 комітетів не прислало рахунків і гроший.

Отсим пригадуєть ся Хв. Комітетам, щоби старали ся як найскорше покінчити рахунки з уладженого у своїй місцевости „Українського Дня" і прислали точний звіт зі зібраних жертв на „Касовім звіті", який кождий Комітет одержав.

Чеки (дрефти, моніордери) треба виповнити так:

FEDERAL TRUST CO. OF NEWARK
(for Ukrainian Relief Fund).

Касові звіти враз з чеками належить посилати на адресу:

REV. E. SYDORIAK,
12 Van Buren Street, Passaic, N. J.

До касових звітів належить долучити також сиє колекторів і ними зібрані квоти.

На разі подаємо лише загальний звіт з надісланих жертв. Точний звіт з кождої місцевости з окрема розпічнемо оголошувати, скоро лише всі комітети надішлють свої виказы. Звертаєть ся увагу комітетів, що деякі з них прислали вже гроші і касовий звіт, але не прислали доси спису осіб, які займали ся збиранем жертв. Просимо їх, щоби вони виказы осіб як найскорше надіслали.

Українська Рада в Америці.

МАЙНА В ЯКІЙ ДОБРЕ РОБИТИ.

Має оголошенням, поміщеним в сім числі находить ся огромна кошальні уля фірми Vinton Colliery Co., Vintondale, Pa.

Нема менше майнера, котрий би не знав сей гарної місцевости Vintondale і кошалень Vinton Colliery Co., тим є кілько з найлїпших і відчасів в Пенсилванії.

Ся компанія має кожного часу недостаток робітників, вагонів і сим чином заняті в тій кошальні майнерів працюють все повний час недостатка для і заробляють такий гроший, яке ніде інде. Тому не дивно, що люди їдуть аж до Делаваєзи і Пітсбурга на розривки і покупки. Оба міста є в околиці Vintondale.

Зараз компанії дбає про вигоди всіх своїх робітників, тих так через много років ся було ані оскарження і поворчень зі сторони робітників.

Майнери, котячі перемінити свої дотеперішні місця чинту, нехай вдають запити у Vinton Colliery Co., Vintondale, Pa. (Оголошенє).

ВАЖНЕ ПІД ТЕПЕРІШНУ ПОРУ!

Мущини, самотні, жонаті і з родинами, знаючі роботу на фармах, а головно ті, що працювали на ріллі в старім краю.

Тепер власне пора дістати добре місце на фармах з доброю платнею; робота стала, хаос і мешкане учебальне дарем; подорож оплачують під деякими услівями.

За посередництво не платить ся.

Лінії місця для тих, котрі сейчас зголосять ся!

Коли мешкаєте в сусідстві сего державного бюра, голосіть ся особисто, або відносіть ся листовно по анґлійськи, або таки у своїй власній мові, по докладні інформації до:

U. S. EMPLOYMENT SERVICE,
Room 8, Barge Office, Battery Park.
NEW YORK, N. Y. 45—

RANGER MOTORBIKE
ЕКСТРИЧНЕ ОСВІТЛЕНЕ
44 СТИЛІВ
КОЛЬОРІВ
І РОЗМІРІВ

БУДЬТЕ САМІ ЇЗДЦЕМ без згляду на те, що війна принесе — борбу чи мир, купіть собі бициклі зн. Ranger а все будете на час чи при роботі, чи до церкви, чи на стрічи з приятелем, дівчиною або при відвідинах сусідків. Їдіть бициклем з роботи, підчас коли другі ждуть на стріткари або ідуть пішки.

ВИБЕРІТЬ СОБІ З 44-РОХ ВІДМІННИХ МОДЕЛІВ, колорів, розмірів бициклі марки „RANGER". Всі ті бициклі є представлені в наших цінниках в кольорових відмінах. Найдешевший набір бициклів в сьвіті, по ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ, від $15.75 готівкою.

30 ДНІВ ДЛЯ ОДОБРЕЯ КУПКИ. Як вилаємо Вам „RANGER" бициклі, яких сами вибираєте, і оказалось НЕРЕАЛЬНЕ ФЕНТЕ АЖ ДО ВАШОГО МІСТА, даємо Вам 30 днів часу на кваркотелне його дійсної вартости. Ся проба є на наш кошт. ГУМОВА ОБРОНА, лямпи, колеса, частини і прибори по половині звичайних цін.

НЕ ВИСИЛАЙТЕ ГРОШИЙ ані вишлеть повнишій купон не нині по нашу новий великий каталог, по фабричну ціну і подрібні на тривідальному пробу.

MEAD CYCLE COMPANY, Dept. 19-c Chicago

БИТНІТЬ СЕЙ КУПОН І ВИШЛЕТЬ ЩЕ НИНІ.

Mead Cycle Company, Dept. 19—C, Chicago, Ill. — Прошу прислати мені Ваш великий каталог бициклів по фабричній ціні і на 30-дневну пробу Вами предложену.

Імя .....

улиця ..... місцевість ..... Стейт .....

МОЖЕТЕ БУТИ ВИЛІЧЕНІ
КОЛИ ВИ Є НЕДУЖІ, ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ
Я МАЮ ЗНАМЕНИТІ АПАРАТИ ДЛЯ ЛІЧЕНЯ ВСЯКИХ НЕДУГ
ЛУЧОВІ [X-RAY] РОЗСЛІДИ НЕДУГ

Я Вам скажу, чи Ви дійсно можете бути вилічені,
Я Вам скажу отверто рід Вашої недуги, без здогадів,
Я послугуюсь лише найновійшими науковими методами і винаходами,
Я маю свій власний відділ з медицинами і лабораторію.
Я уживаю лише правдивий Нго-Сальварсен, 914 і 606.
Я лічу, підчас коли другі завели Вас. 64c76

Ви здивуєтесь, коли побачите як скоро Ви можете бути вилічені. Я є спеціяліст з довголітною практикою і знаю, що для Вас треба зробити.

ВСЇ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ЯК МУЩИН ТАК ЖЕНЩИН ЛІЧУ УСПІШНО.

Індивідуальна порада даром.

Години офісові: Щодня від 9. рано до 8. веч. В неділю від 10 веч. до 1.

PROF. DOCTOR SLOAN PITTSBURGH, PA.
СПЕЦІЯЛІСТ
108 SIXTH AVENUE Cor. Smithfield St.

ОДИНОКА АВТОМОБИЛЕВА ШКОЛА,
INTERNATIONAL AUTO SCHOOL
ІСТНУЮЧА ВІД 1905 Р., ДЕ УДІЛЯЮТЬ ІНСТРУКЦІЇ У ВАШІЙ РІДНІЙ МОВІ.

Наша довголітна репутація і велике число вдячних листів від наших учеників, дає нам право сказати, що наша школа є одинокою, з якої Ви будете вповні вдоволені. Ми вчимо після найновійшої методи їздити автомобілями всяких моделів, як також вчимо направляти усі части механізму машини. Маємо свій власний гараж при школі, де можете розпізнатись з різними машинами. Зложість ся особисто і розкажіть ся про правдивість наших слів. Наш інструктор має портифікат зі свого механічного образованя, затверджений властию. — ПОВНИЙ КУРС $15.00. Час науки неограничений. Наєдиний курс для женщин. 55—
INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES,
117 East 10th Street, Dept. 52, New York City.

ПЛАТІТЬ ЯК ВАС ВИЛІЧАТЬ.

НЕДУГИ МУЩИН. Наша метода є одною з найлїпших в сьвіті. Як се знаємо, як і наші пацієнти. Прийдіть до нас без згляду на Ваша недуга є застаріла чи тяжка. Геморойдів усуваємо без операції і болю. Ревматизм, затроєнє крови, фізичне обезсилене і всі другі недуги мущин вилічуємо в коротшім часі і по меншім коштовнім цінах. Подумайте о сім, що ані доляра не треба наперед платити, поки не зістаєте вилічені. Години урядові: від 10 до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В неділі від 10. до 1. (Близько 75-ої улиці). 35—
HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ДАРОМ
ЧАЙ ДЛЯ ПРОБИ.

Замовіть собі ще нині Безплатну Пробну Пачку Славного Ростинного Чаю Отця Молінґера, сенсаційного медичного винаходу захвалюваного недужими людьми по цілій Америці, які поверхали до здоровля. 64c73

Від запір, ревматизм, нечистість крови, нервові болі голови, кашель і переходлоу, щупліеть, блідість, обезсилене, болі спричинені нестравностию, хронічну нестравність, жовудкові недравильности, недомагання утроби, нирок і міхура — нема другого ліку, який би можна рівнати з пятьнайцяти цілющими ростинами творчиня СЛАВНИЙ ЧАЙ Отця Молінґера.

Запашть сюе імя на почтівці А БЕЗПЛАТНА ПАЧКА ЧАЮ ЗІСТАНЕ ВАМ ВИСЛАНА ДАРОМ ВИПРОБОВАНЯ ЩЕ ПЕРЕД КУПНОМ. Присіи вишлемо Вам даром ІСТОРІЮ ЖИТЯ ОТЦЯ МОЛІНҐЕРА. ЯКА ПОВИННА НАХОДИТИСЬ В КОЖДІЙ ХАТІ. АДРЕСУЙТЕ:
MOLLINGER MEDICINE CO.,
32 Mollinger Bldg., East Park Way,
N. S., PITTSBURGH, PA.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Нині 1st Ave і Ave. A.
СТАРОКРАЇВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР

Лічить успішно всі жолудкові недуги легких, нирок і всі другі внутрішні недуги. Лічить палачку і секретні недуги мущин і женщин. Щепленє проти сифіліса і рімку без операції. З цілковитим успіхом лічить ревматизм, пухлини, ноги, пупці, всі скірні недуги, як також дитячі недуги. Лікар говорить по українськи і сам на робочих ліках.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділі і Сьвяти. Хто не може прийти нехай пише до нас. 79—

ІВАН БАБЯК
МУЗИКАНТ.

Приймає всякі замовлення, які перекладе приймають п. Павло Кецнчава. 61c
Достарчає первородну музику на весіля, балі, пікніки і походи для душі умірованих цінах.
Памятайте на адресу:
JOHN BABIAK,
138 Morris St.,
Jersey City, N. J.
Phone: 5317 Jersey City.
Памятайте на ключ: „СВІЙ ДО СВОГО".

ЧУДОВА НОВІСТЬ!!!
ЧИТАЙТЕ ХТО ВМІЄ!

Магічні штуки
штиштасти, картами, перемінюванє води на вино і молоко, штуки з грішми, знимане ружечі річий і образів. Богато инших трюків, прегульних до відчитки і розвеселеня товариства. Заробите на сім гроші. Висилаємо завсім даром дуже гарну книжку, яка містить 500 образків жонцем і мущин. Прийшліть одну 4. центову марку на оплату посилки. 67c76
UNIVERSAL SALES HOUSE,
205 E. 14th St., New York City.

НА СЛУЧАЙ ХОРОБИ

Зверіть ся до Проф. Овенса, найправнійшого порадника і помічника у всяких нових і хронічних, мужеських і женських і секретних болезнях. Через 37 літ своєї практики в найважнійших случаях він найраз тяжкі вправи, що лічить всякі хороби з чудесними результатами, а навіть там дає помічь до другі не моградили сего доказати. Він лічить успішно біль голови, горла, дихавиці, грудий, жолудка, домаяє костий або ревматизм, кроваві відходи, затроєнє крови, зверхні хороби і всякі нові недуги з певною запорукою без операції або різаня.

Його лікарська книжка, Самарянин або Провідник здоровля богато Вас о тім переконає. Пішліть 25 центів марками а дістанете один примірник відкритною почтою.

В його лікарській канцелярії находять ся електричні лікарські машини а в лабораторії поміщене найдосконалійше средство в хірурґічних дослідах, X-Рей машина, при помочи якої можна видіти всі внутрішности чоловіка як на долоні.

Запамятайте його адресу:
Prof. OWEN, 221 E. 17th Street, Dep. 12., New York, N. Y.

Загальна недуга,

стверджене утроби, нестравність, запір з навчки, утруднене трошлене — зіставлять недужого в дуже прикре положенє. Хотяй усунути сї дотеперішні і заробити їх наслідками, а зарівно змінити цілий організм, належить уживати

Severa's Balsam of Life
(СЕВЕРИ БАЛЬСАМ ЖИТЯ)
Средство скріпляюче-лічниче.
Ціна 75 центів.

Хто сумнівасть об сім, нехай перечитає поняший лист.

„Щиро дякую Вам за Северів Бальзам Житя. Терпів я дуже на осьлабленє жолудка і не мав довсім апетиту. Бо, як терпіня устрашали по уживе одної фляшки Северів Бальзаму Житя. Прошу оголосити сей лист в часописах, щоби подібно терпячі люди, дізнали ся о сім ліку".
Пані Пагаш з Мока, Вік.

Северів Ліки можна купити в аптиках. Просимо домагатися прав. Ваш аптекарь Северів, відкидуючи всякі наявні і підробні примірники. Коли у місцевій аптиці не можна купити, то вишле Вам на замовленє

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

РОЗЛІТАЮТЬ СЯ

ДЕЯКІ КАЦАПСЬКІ І НА-ПІВ КАЦАПСЬКІ ЗАПОМОГОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ. В НИХ БУЛО ЧЛЕНАМИ БОГАТО УКРАЇНЦІВ. ТОМУ ОБОВЯЗКОМ ІХ ОБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ І РОДИНУ ТЕПЕР В НАЙПЕВНІЙШІЙ І НАЙСИЛЬНІЙШІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ, А ТАКОЮ Є:

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

Члени платять після отсеї таблички:

Класа	A.	AA.	B.	C.	BB.	CC.
віка	від $250	від $500	від $750	від $1000	від $1500	від $2000
18	22	43	65	86	1.29	1.72
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91		
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76. Jersey City, N. J.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!
Dr. SPILLINGER

Посьвятив ся для хорих, нещасливих людий, котрі не є в можности платити високих цін за своє бадане.

ПОВІДОМЛЯЄ, що застарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя жадних ТРОЮЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних природних. Рівночасно в багато таких случаях, які передше вимагали операції, можна вже вилічити цілком лише тим-самим способом без ужитя ножа.

Маю в послідню найновійші машини, при яких помочи можу заглядати до внутра і збадати хворі внутрешности людського тіла і кости та показати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного світла в тіло і лабити ними заразливі бакциї, які є причиною всіх недуг і людских недовмагань. Той спосіб ліченя є не тільки новинарний, але дійсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого узнаю за невилічимого, не підпишуюсь лічити. Оглядаю кождого, котрого узнаю до виліченя, стараюсь вилічити в як найкоротшім часі.

ГОДИНИ офісові в понеділки, середи і пятниці від години 9-ої рано до 12-ої в полудне. У вівторки, четверги і суботи від 9-ої рано до 8-ої вечером. В неділі від 9-ої рано до 11-ої перед полуднем.

DR. J. SPILLINGER,
153 E. 18th St., New York City.
близько стації елевейтер 3-ої авеню і 9-ої улиці.

Даром. $6.95
ЧЕРЕЗ КОРОТКИЙ ЧАС!

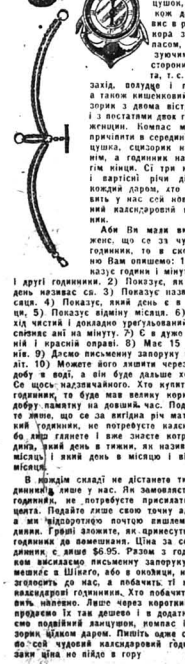

Щось небувалого. Даємо кождому красний подвійний ланцушок, а також дармовиє в роді пора з компасом, показуючим всі сторони світа, т. є. всхід, захід, полудне і північ, а також кишеньковий циндрик з двома вістрями і з поставами двох гарних женщин. Компас можете причіпити в середині ланцушка, циндрик на однім, а годинник на другім кінци. Сї три красні і вартісні річи дістане кождий даром, хто замовить у нас сей новомодний каскадировий годинник.

Аби Ви мали вообразженє, що се за чудовий годинник, то в скороченю Вам опишемо: 1) Показує години і мінути, як і другі годинники. 2) Показує, як який день називає ся. 3) Показує назву місяця. 4) Показує, який день є в місяци. 5) Показує відміну місяця. 6) Має хід чистий і докладно урегульований і не спізнює ані на мінуту. 7) Є в дуже сильній і красній оправі. 8) Має 15 каміня. 9) Даємо письменну запоруку на 25 літ. 10) Можете його лишити через цілу добу в воді, а він буде дальше ходити. Се щось надзвичайного. Хто купить сей годинник, то буде мав велику користь і добру памятку на довшій час. Подумайте лише, що се за вигідна річ мати такий годинник, не потребуєте календаря, бо лиш глянете і вже знаєте котра година, який день в тижни, як називає ся місяць і який день в місяцю і відміна місяця.

В кождім складі не дістанете тих годинників лише у нас. Ми замовляємо сей годинник, не потребуєте присилати ані цінта. Подайте лише свою точну адресу, а ми відпоручимо почтови вишенемо годинник. Гроші зложите, як принесуть Вам годинник до помешканя. Ціна за сей годинник є лише $6.95. Разом з годинником висилаємо письменну запоруку. Хто мешкає в Шікаго, або в околици, най ся зголосить до нас, а побачить ті красні каскадирові годинники. Хто побачить, купить напевно. Лише через короткий час продаємо їх так дешево і в додатку даємо подвійний ланцушок, компас і циндрик цілком даром. Пишіть одне сейчас по сей чудовий каскадировий годинник, заки ціна не піде в гору 63x72

UNION WATCH CO.,
Dept. 21,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.

Читайте українські книжки і газети бо часто-читане авдо до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свобди".

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЗЕЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Секретарство сп. Ольги, від. 315, приповіщає всі свої членині, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 10. червня, о годині 3-тій пополудни, в гали Народного Дому під числом 72 Морріс стр. Просить ся всі членині явитись безусловно. — Вол. Костельник, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх своїх членів, що щорічний мітінґ відбудеться дня 10. червня б. р., о 3-тій годині пополудни, в тій гали, де звичайно відбувають ся мітінґи. Незявочим ся член сплатить 50 ц. кари, а урядник $1.00. Гр. Демкович, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Ізгоя", від. 62, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуть ся дня 10. червня с. р., о годині 3.30 пополудни, в домі від ч. 1701 Ґаннвор Ave., Філадельфія, Па. Всі члени мають явити ся, бо є важні справи до вилагодженя. Контрольори мають скоротоварами книги і заявити, чи всьо в ладу. Обовязком кождого товариша є постарати ся хоч по одному новому членови, бо будуть ся приймати нових членів за половину вступного до У. Н. Союза. Спішіть ся, Родимці, заки ще є добра нагода! — П. Кодинський, предс.; Ф. Холявський, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє всіх своїх членів, що слідуючий мітінґ відбудеться дня 10. червня, о годині 2-гій пополудни, в гали Укр. Ам. Горожан, 822 Н. Франклин ул. Пригадують ся всім членам, що на сім мітінґу є важні справи до полагодженя і длятого всі члени повинці бути присутні. — М. Пеленьский, писар.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться дня 10. червня від ч. 127 Бутлер стр. Всі члени мають явити ся на тім мітінґу. Будеть ся приймати членів за половину вступного до Братства і до У. Н. Союза. — Г. Романяк, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", від. 59, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться ся 10. червня с. р., о годині 2-гій пополудни, в читальни „Просьвіти" 1771 Брідджпорт стріт. Члени повинцині явити ся в означеним часі тому, що є дуже важні справи до полагодженя. Також кождий член є зобовязаний привести одного нового члена до Товариства і до У. Н. Союза. — Ю. Ковальчик, секр. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. „Запорожська Січ", від. 67, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться ся 6 гали п. Перуна, ч. 108 Джерзи ул., в неділю, 10. червня б. р., о 6-тій годині пополудни. Просить ся кождого члена явитись на мітінґу, а котрий член має долг, то має його сплатити. — І. Ганчарик, секр.

Смачна страва - се половина житя!

КОЖДА жінка, кожда дівчина і кожда кухарка чи кухар, які хотять, щоби вони були люблені чи то своєю родиною, чи то своїм паньством, нехай навчать ся смачно варити.

Смачна їда — се розкіш. Се розрада серед теперішної дорожнечі. Уміти добре і смачно варити — значить ся бути ощадним, дбайливим о добро своєї родини.

Хто хоче навчити ся смачно варити, нехай купить собі сейчас книжку

УКРАЇНСЬКА КУХАРКА

В сій книжці найдете докладно і в приступний спосіб подані приписи як варити рідкі зупи, росоли, печи мяса, рідкі леґумини, кейки, паї, тісточка, рідкі старокраєві баби, завивацці, торти, пудинґи і много-много инших присмак.

Книжка має поверх 200 сторін друку.

ЦІНА ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ.

Замовленя висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

ЗЬВІРЯЧА ПОЛІТИКА.

(Дальше).

— 0 —

НА ЧОРНОГОРУ.

В день означений і пору
на високу Чорногору
наче хмара звір валить,
і знад Бруту і знад Сяну,
і знад Пруга і Лиману,
мов на пожар все спішить.

Попереду мужі зрілі,
сіромашні, вовки сірі,
рисі, дики і цапи,
заяці, тхорі з дисами
вівці, кози з баранами,
а позаду коти й пси.

Плуть і миши і кертиці,
хомяки, куни, лисиці,
вовк, коні, віслюки;
а над ними птаства море
теж летить на віче-збори,
в чорногорські при.

„Не пора — пісні скрізь чути —
нам лизати людські руки,
тай служити за раба;
за зьвіряну нашу долю,
свободу і нашу волю
в бій нам сьміло йти пора".

Вовки криком всюди водять,
пісні голосно заводять,
тенором лиси гудуть,
сопраном куни й лисиці,
альтом кози і вовчиці,
а басом коли ревуть.

З Чорногори віс фана
і створить трибуна, збрана
в зелень, цьвіти і вінки;
під горою скрізь юрбами
непроглядними рядами
зьвірів линуть тисячки.

Поліціі, хорти з псами,
лад ведуть понад зьвірами,
уставляють всіх у ряд,
і порядно і прилично,
бож се віче є публичне,
мусить бути карність, лад.

Гамір, свисти, крики, зойки,
а найдужше голос бойки
понад всіми чуть ся!
тут зьвірі собі сьміють ся,
там сварять ся, вже і бють ся,
за спокоєм від рев.

Та нараз утихли збори
Як по бурі гріне море
затихає в одну мить;
все, що жило, мов завмерло;
чи би в грудях дух заперло,
все прислухло і мовчить.

Покищо медвідь, пан ситий,
футрами, мов князь, підбитий,
на трибуні вже стояв;
письмо виняв, поднявши ся,
зборам низко поклонив ся,
і таку промову взяв:

„Сьвітлі збори! Радість наша,
се загальна радість ваша,
бо наглядно видно тут
солідарність між зьвірами,
що хотять з неволі-ями
вирвати ся з людських пут.

„На наш зазив до одного
з царства нашого цілого
посходились всі зьвірі
раду радити послоду,
як від горя, бід, мозолу
маєм двигнутись самі.

„Двох гадок ніхто не має;
хто між нами проживає,
тому право рівне в нас,
але рівні й обовязки:
не в людий шукати ласки,
лише в силі нашій, в нас.

„Ми усі є демократи;
всі права на рівні рати
хочем дати всім зьвірам,
як медведям і вовчицям,
хомякам, так і лисицям,
і всім птахам й плазунам.

„А за те жадаєм грізно,
поки ще є час, не пізно,
сполучити сили всі,
щоб людину закопати,
що з нас хоче обіграти,
права наші дорогі.

„В єдности лиш наша сила;
де нещода — там могила,
там є смерть і забуте;
сполучім же разом лаби;
від медведя аж до жаби,
тоді й пекло нас не вбє".

„Гурра! Славно! Разом руки —
закричали всі зьвірюки, —
най жиє нам наш медвідь,
най жиє пливе мед-медом,
жах врагів його най ледом
скує в панцир-мачі-мідь".

І посипались промови;
реферати і розмови
протягнулись цілий день;
сто хувал там затвердили,
день сьвяточний закінчили
звуком народних пісень.

(Кінець буде).

Др. Іван Сміт

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ВСІ СЕКРЕТНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШИТЬ ЛИСТ І ОПИШТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 11—

Dr. JOHN SMITH, Jr.
327 E. 17th Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 popoл. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493.

Ратуйте Пляка

Ратуйте його заки є ще час! Ратуйте його заки льокотоль знищить його здоровє, самоповажанє і сердечію. „Жінко! Гляди, що Твій муж тратить весь свій зарібок, щічас коли ти примирає голодом!

Мущини! Коли Ваша жінка або приятель є жертвою алькоголю, то не злякайтесь, але пишіть до нас по пораду; наша порада не буде Вас коштувати нічого, однак її вартість буде велика. Пишіть до:

UNIVERSAL SALES HOUSE,
205 East 11th Street,
NEW YORK CITY.
67-73

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

DR. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 23 літ досьвіду у ліченю недуг приватних мущин і женщин. Лічить: болїстрасне кроки, уплаки, нервіє у мущин, всякі уклади мужчого природу, лишай, ниждки сінні, сверблячку, шкрофули, жадуги ашхура і ниші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Говорить ся особисто, почтово не лічу. 4—

Години приняти: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділі до 2-ої.

DOCTOR MULLIN

заслугуючий на повне довірє спеціяліст. Моєю рекомендацією є 36-літня успішне лічене тисячів недужих. Без зглядну на рід недуги чи її довготревалість, хвалічене є можливе у Старого доктора, коли лише бадна недуга є до виліченя. Лічу всі недуги жолудка, легких, хронічні і секретні; найлішна оплата; найнизші ціни.

ПОРАДА БЕЗПЛАТНА.

Години урядові: від 9. рано до 8. веч., в неділі від 10. до 2.

111 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
(напротив почти). 64-76

31 ПРЕКРАСНИХ АРТИСТИЧНО ВИКІНЧЕНИХ ПОРТРЕТІВ ЖІНОЧОЇ КРАСИ в натуральних і дуже інтересуючих позах. Фотографічні знимки, дуже цікаві. Ціна всіх портретів лиш 58 центів. Гроші марками почтовими або моні-ордер висилати на адресу: Mrs. NELLIE WOJNAR, 537 E. 17th Street, New York, N. Y. 62-76

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одиноким спеціялїст недуг мужеских в Пітсбурґу, котрий говорить по українськи.

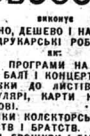

Найдовше істнуючий, найуспішнійший і заслугуючий на довірє спеціяліст недуг мужеских, котрий дає своє знанє і довголітну практику відане для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ,
11. поверх, фронт. 64-76
614 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятницї від 9. рано до 8. веч. В неділї від 10. до 2.

Друкарня „Свободи"

виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,
як:
ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ ДО КОЛЕКТОРСЬКІЇ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Пп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі листами друкарні до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВІД РЯДУ ЛІТ МНОГО УКРАЇНЦІВ З РОБІТНИЧОЇ КЛЯСИ, ПРИХОДИТЬ ДО МОГО ПРИВАТНОГО ОФІСУ.
Я Є СПЕЦІЯЛІСТ ВІД

ВСІХ СЕКРЕТНИХ НЕДУГ
початкових і застрілих.

Не зволікайте! Лікарська опіка в офісі Д-ра Брайна є умірковаїй цїні. Продукти сам ліки. 61

Прийдіть до Д-ра Брайна вперед і заощадіть собі час, гроші і болї.

МАЮ 30-ЛІТНУ ПРАКТИКУ.

„Практика творить досьвідчість".

ЛИШЕ ДЛЯ МУЩИН. При першій візиті старий ДР. БРАЙН може сказати Вам як можна вилічити Вас в можливо найкоротшім часї і за яку цїну.

В нашім офісі говоримо Вашою мовою.

Dr. BRYAN, 333 E. 17 St., New York City.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечер.
В неділї від 9. рано до 1. полед.

НОВІСТЬ!

ПРАВДИВИЙ ЕВРОПЕЙСКИЙ КРЕМ ДЛЯ КРАСОТИ

Молочне мило і лікарство для очищеня крови. Се є найлїпший зіп проти сонячного опалени, веснянок, угрей, жовтих плям, пришів, змораню, віспових знаків, лишаїв і тріскаяя скіри.

Найлїпше средство для очищеня і украшеня тїла, відмолодкуюче вигляд чоловіка. Цїна Крему і мила 75 цент. Лікарство $1.50, разом $2.25.

Висилаємо почтою по одержаню належитости марками або моні-ордером. До Канади 25 ц. дорожше.

SCHECHTER & CO.,
125 Orchard St., Dep. 15, New York, N. Y.

СРЕДСТВО НА ПОРІСТ ВОЛОСЯ.

УСПІШНЕ І ПРИРОДНЕ ЛІЧЕНЄ ЗОВСІМ ДАРОМ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ, ОБОХ ПОЛІВ.

Чи Вам випадає волосє? — Чи Вам волосє сиве завчасно? — Чи воно є тверде і лише? — Чи маєте порлаї або сверблячє скіри на голові? — Чи Ви є ідсі або лисіє?

Коли долягають Вам побіч вимиленї терпіня, не занедбуйте їх, а сейчас уживайте. Зволікане є небезпекою. Жадайте нашу (ілюстровану книжку) „Кільканайцять причин на плеканє волосся" (написану визначним европейським спеціялістом).

Хочемо переконати Вас, на наше ризико, що метода Кальвакурн є найуспішнійшою в повисше вимінених доле-лежностях. Ми вишлемо Вам дводрову пачку „Кальвакурн" № 1 враз з книжочкою кождому, хто пришле свою адресу і залучить 10 цит. на кошти пересилки. 136—

Вирізте понизший купон і вишлїть ще нині в листі до: Union Laboratory Box 501, Union, N. Y.

UNION LABORATORY, BOX 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цит. на пересилку і прошу прислати мені сейчас Вашу „Кальвакурн" № 1 за $1.00 і Вашу книжку.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В ПЯТЬОХ ДІЯХ.

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ!

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОЗИ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМІРНИК 30 Ц., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35.

Замовленя і гроші посилайте до:
„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Війна і отсе приневолює нас випродати 500 ФОНОҐРАФІВ

о много низше звичайних цін. Сї фонографи мусять бути продані СЕЙЧАС. Ви тратите одиноку нагоду, коли відтягаєтесь. Сї фонографи найновійшого моделю враз з 12 найновійшими українськими піснями і 500 шпилькок. 66чс—

Гарантуєсь на 10 лїт $17.50. Пришлїть $2.50 задатку, а решту заплатите при одержаню фонографу і дарунків.

MELROSE GRAPHONOLA CO., Dep. R-10,
752 Melrose Ave., New York City.

Недужі мущини і женщини
ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРА СПЕЦІЯЛІСТА.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ ЇЇ МОЖНА НАЙТИ.

І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR
Dr. ALDEN,
717 LIBERTY AVE.,
PITTSBURGH, PA.

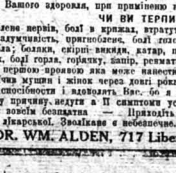

Години урядові: від 9-тої рано до 4-тої popoл., а вечерами від 6-тої до 8-мої.

В неділї від 10-тої рано до 2-ої popoл.

ОГЛЯДНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли відкеєте ся його опінї. Докладні ОГЛЯДНИ відкриють Вам ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Вам терпіня і зуську всякої невеселости.

Довгі літа практики. Найновійші успішні методи, медичні і електричні апарати. Новомодне уладженє. Все тут як найлїпше для недужих хворий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операції через посьпішне застосуванє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси ліцїя у Ваших терпіньях і чуєтесь вивірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лїченю.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болї в кривах, втрату памяти, бите серця, слабість шпрок, задумчивість, пригноблене, болї голова, ревмо, ослаблене членів тїла; болїки, скірні: виски, катар, пече Вас горло, болї жолудка і в кривах, болї горла, горлянку, запір, ревматичні болї, пріщі? Сї як і другі недуги є первою ознакою яка може наносити шкоду Вашому здоровлю.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відвідини уполномочують Вас про мої спосібности і вдоволять Вас, бо я помочу Вам в скорім часї. Я лїчу саму причину, недуги а її симптоми уступають скоро. Пам'ятайте, що порада є зовсїм безплатна — Приходіть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лікарської. Зволікане є небезпечне. 45—

Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Конскрипція в нюйорськім стейті.

В понеділок (11. червня б. р.) в цілім нюйорськім стейті зачнеть ся конскрипція населеня. Ся конскрипція мала відбути ся ще в маю, але задля загально-державної конскрипції, яка відбула ся 5. червня б. р., стейтову конскрипцію відложено.

Конскрипція буде відбувати ся через два тижні. Годосити ся мають всї особи від 16. до 50 року житя.

Чи се сьвідомі люди?

В Менвіа, Н. Дж., є досить Українців, але що з того, коли вони не знають, до якої народности належать. Підчас конскрипції одні записували себе яко Москалї, другі яко Австрійцї, а лиш один записав ся яко Українець. Чиж не сором се для тих, що цурають ся свого народу? — Читач „Свободи".

Кацапи хочуть висилати делеґацію до Росії.

Як доносить останнє число „Правди", американські кацапи скликують щось в роді конгресу, на якім мають обговорити справу висланя делеґації до Росії і алянтів. Цілию сеї делеґації є представити алянтам страшне положенє „русскихъ въ Галиціи".

В Злучених Державах є 51 Берлінів.

Стверджено, що в Злучених Державах є 51 міст, які носять назву столиці Німеччини „Берлін".

Помер в 101-шім році житя.

В Герісвіл, Н. П., помер Амос Ремінґтон, проживши 101 лїт.

Арештований за подвійне реґістроване.

Галицький жидок, Ізраель Герсон в Річмонд, Ва., зістав арештований за те, що два рази зареґістрував ся.

Діти убили батька.

Четверо дітий Д. Л. Вілкерсона в Дюрент, Оклагома, з котрих найстарше числить 13 лїт житя, оповідали повітовому судії, яким способом вони замордували свого батька. 10-лїтний Рубі і 8-лїтний Отто оповідали, яким способом вони перенели в діло плани, виготовлені 13-лїтною Бесею і 12-лїтним Джовом.

Рубі і Отто були три рази в спальни свого батька, але все переполохані вертали назад до кухні. За четвертим разом Рубі тримав у руках набиту рушницю, а малий Отто потягнув за курок і куля поцілила батька. Діти показували всї рухи, як вони вбивали батька.

Діти скаржили ся, що батько дуже побивав їх. Їх мама померла в січни б. р., і відтоді вони не зазнавали любови родичів. Доки мали ще старшу сестру, доти ще яко-тако жило ся їм, але відколи сестра вийшла заміж, відтоді вони мусіли самі удержувати дім.

Посмертна згадка.

Посиф Павловський з Жабинець, Тусятинського повіту, зістав забитий 30. мая б. р. в копальни угля в Бізбі, Аріз. Він вертів діру машиною і натрафив на стару діру, де було повно динаміту. Вибух динаміту зломив покійному ліву ногу і руку, вибив одно око і попалив лице до непізнаня. Смерть наступила 4½ години по вибуху. — Михайло Мірка.

Кишенькові злодії дістали по 9 місяців.

Повітовий суд в Джерзи Сіти засудив С. Когена і Л. Гольда на 9-місячний арешт за поповнене кишенькового злодійства.

Через 30 лїт ходили заручені.

Вже 30 лїт минуло, як Елія Гонтер у Вашінґтон, Ілл., записягла, що не вийде заміж за житя матери. І додержала слова. Через 30 лїт вона ходила заручена з жиномось Едвардом Бейном. Кілька місяців тому мама Елії померла і Елія почала приготовляти ся до вінчаня. Вже визначили день вінчаня, але трафила ся пригода, яка знівечила 30-лїтні пляни „молодят". Ото напречений Елії йшов до неї в гостину і перед домом Елії впав на улици, умираючи на удар серця.

НОВИНКИ.

Реформа календаря в Росії.

Тимчасове правительство Росії заходить ся коло введеня в Росії нового календарського стилю. В Росії ще доси урядовим календарем є календар юліянський, або так званий календар старого стилю. Між Українцями практикуєть ся календар нового стилю, або так званий григоріянський.

Рівночасно з реформою календаря проєктують зменьшити число сьвят. Всї сьвята в честь царя або його родини вже відпали. Тепер знесуть кілька церковних сьвят, а натомісць запровадять три горожанські сьвята: 9. січня, 1. мая і день в память нинїшної революції, якого ще доси не означено.

„Союзъ русскаго народа" лїквідує своє істноване.

З Одеси доносять, що тамошна філїя чорносотенної організації „Союзъ русскаго народа" заперестала істнувати, передаючи весь маєток в руки місцевої ради робітничих і жовнїрських послів.

Збори сіоністів у Росії.

Перший загальний конґрес Жидів-сіоністів Росії розпочав ся в Петрограді в середу (6. с. м.). Присутних є 500 делеґатів.

Жаданя Лотишів.

Лотишська кольонія в Одесї в телеграмі до президента думи Михайла Родзянка поставила слїдуючі домаганя: знесенє привілеїв баронів в Прибалтійськім краю, переведенє земельних реформ і надане повної автономії лотишському краеви.

Холмські Поляки домагають ся звороту костелів.

Холмські Поляки вислали до компетентних властий домагане, щоби їм звернути два костели, які кількадесять лїт тому російський синод перемінив на церкви. По занятю Холму австрійськими військами власти віддали одну церкву греко-католикам, а другу протестантам. Тепер Поляки домагають ся звороту тих церков, кажучи, що їх побудували Поляки.

Польські висші курси наукові в Києві.

З Києва доносять, що 20. марта б. р. отворено там польські висші курси наукові.

Поляки не хочуть і чути про републиканську Польщу.

Між Поляками велика разпря. Не можуть погодити ся над питанем, який має бути державний устрій Польщі. Поступові елементи, захоплені духом російської революції, домагають ся Польщі републиканської, а елементи більше консервативні і шляхотські домагають ся Польщі монархічної.

Монархічного устрою Польщі домагають ся більшість Поляків. Сей проєкт попирають також і американські Поляки.

На повисшу тему пйоторковські „Відомосці Польске" помістили статю, в якій питане про державний устрій Польщі поставлено ца вістрю ножа: або монархія або ніщо.

Слуги охрани.

Оголошено спис сотрудників одеської охрани. Є ними льокаї, двірські слуги і робітники, а також один інтелїґент, Коган, студент психоневрольоґічного інститута. Слуги охрани побирали найбільше 60 рублїв місячно.

Місячна платня друкарів в Росії.

Всї друкарнї, літографії і переплетнї в Астрахани (над Каспійським морем) завели в себе 8-годинний день праці. Місячний заробок друкарських складачів виносить по 100 рублїв.

Люксембурґ жадає независимости.

Тисяч уроджених горожан Люксембурґа, які проживають в Парижи, ухвалили резолюцию, жадаючу повної независимости Люксембурґа, в тіснім союзі з Францією, Анґлією, Росією і Злученими Державами. Копію резолюції передано президентови Вілсонови через американського амбасадора Шарпа.

Збори заявили ся за річушим усуненем в Люксембурґу нинїшного режиму, який стоїть на услугах Німеччини, а зажадали сформовання нового правительства на демократичних основах.

Хінам грозить поділ на дві держави.

Автократія в Хінах знова запанувала. Републики майже нема. Державі грозить розклад на дві части, полудневу і північну.

Др. В. Вілловбі, американський конституційний дорадник при хінськім правительстві, який находить ся тепер в дорозї до Злучених Держав, заявив представителеви Злученої Преси ось-що:

Революція в Хінах є дуже грізна. Республика є в засаді погребана. Але я думаю, що боротьба між конституціоналістами і мілїтаристами буде довго провадити ся. Теперішний настрій є сильно монархічний. Мілїтаристи здобули цїлковиту контролю. Треба сподївати ся, що край поділить ся на дві держави, північну і полудневу. Так, як справи стоять нинї, то такий поділ є цїлком можливий. Демократи полудневих провінцій тїснїйше стоять при теперішнім правительстві ніж демократи північних провінцій.

Жаданя хінських революціонерів.

Хінські революціонери жадають: 1) скасувати теперішну тимчасову конституцію; 2) скинути теперішного президента Лі Юан Гонга; 3) вибрати нове правительство; 4) скликати новий парлямент і оголосити нову конституцію.

Хінський президент не хоче уступити.

Президент Хін, Лі Юан Гонг, заявив, що уступив би зі свого уряду, коли би знав певно, що його резиґнація принесе користь державі; але що справа маєть ся противно, тому він не уступить, а буде дальше боронити демократію. Американський амбасадор, др. Пол Райнш, порадив йому не уступати зі становища президента.

Експльозія в петроградській пристани.

З копенгаґен доносять, що в петроградській пристани лучила ся експльозія вибухових матеріялів, які наспіли з Анґлії. Катастрофа мала убити кілька осіб.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. Д., Честер, Па. — Міжнародне право *каже, що ніяка держава не може брати чужинців до свого війска.* Чужинцями називають ся в Америці усї ті люди, котрі не мають анї перших анї других горожанських паперів. В тій справі американські власти оголосять мабуть небавом відповідну заяву, а тоді будемо вже знати напевно, хто буде вільний від військової служби.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ТИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

СЛАВНІ ДОКТОРИ ПРОДОВЖИЛИ СВОЮ ОФЕРТУ.

Флюороскопійне Х-лучами баданє у Електро-Медичних Знатоків при 134 Іст 36 ул.

Бюра електро-медичні славних докторів, котрі занимають цїлий дім при 134 Іст 36 улиця, Ню Йорк Сіти, ріг Лексінґтон Евені і 36-ої улиці, є тепер отворені для публики, і як попередна оферта для хорих, буде слїдуюча спеціяльна оферта відновлена на дальших 10 днів для всїх тих, котрі прийдуть.

Др. Ф. Р. Вард, лїкарський директор.

Все разом, куранїя, порада і баданє, а в пожадним случаю, Х-лучі, хемічна аналїза, тисненя (циркуляція) крови, за одного доларя. На отей случай зістала через Д-ра Ф. Р. Варда, лїкаря і директора Електро-медичних Знатоків, докторів, хорим і терпячим зроблена оферта, яка потрвває через слїдуючих 10 днів.

Лїкарі електро-медичні, які школи організовані занимають нїзко тім при 134 Іст 36-та улиця, ріг Лексінґтон Евенє, зробили предложенє, аби кождому дерму хати спромогу визнати, що можуть дістати полекшанє через електро-медичне системи [illegible] В надзвичайним случаю може бути доконане. Случаї недуги на котрі бодай частина, не раднє корисно се лїчити, не будуть приняті до куранїї.

Діяґноза і апарати до куранїї хорих, які є уживані через Доктори-Медики є всїлякого рода. Машини теперішні є спомплїковані з електричних апаратів — наводять факту, що знанє і електричність до тої степени зістали пізнані і знані так дуже наївсїдна дитина чи інвалїд, їх може без найменьшого страху і болю може видержати. Сила електричности зістає впроваджена у всї закутини тїла і в наєлаївшій нерв чоловіка, без відчуваня через найменьш нїчого иншого як тільки полекшї. Апарат впускає в тїло електрику — в силї тисячи вольт — а напиєт мав тоді таке воєнє, воєнє би кушав ся в сонишних промнях. Не потребує цїлком занимати убрани а також не треба обавлятись некорисних наслїдків.

Без найменьшого відчуваня болю, тоді коли через тїло пашоєта переходить найсильнїйші струї електричні і без утрати сна, може найбільш переконати ся, як лїкар дотикає потребуєть части його тїла, або викликує електричні іскри, або запалить папір на його тїлї, або навіть припускати до його котрийсьбудь части тїла електричну лямпу її засьвітить — а через тей цїлий час пацієнт не відчуває нїчого.

ВИДАВ ТИСЯЧУ ДОЛЯРІВ, АБИ БУТИ ЗДОРОВИМ.

Час і гроші були марно страчені. Куранїя електро-медична помогла сейчас, зараз в першім тижни.

До Публики:—

„Я терпів від 10 до 12 лїт на сваді недуги. Терпів я найбільше на біль в плечах і руках, а се менї дуже перешкаджало при моїй працї. Через послїдних 10 лїт удавав ся я до всїляких лїкарів і видав понад тисячу доларів не найшовши навіть полекші.

Дня 2-го мая почав я лїчити ся у Знатоків електро-медичних, при 134 Іст 36. улиця, і уже при першім приміненю сеї куранїї слїдувала полекша дуже скоро. По одноразовій куранїї мій стан здоровя поліпшив ся на стільки, що з цїлою певністю можу числити і маю надію на поворот мого здоровя. Се я є певний і вповні вдоволений!"

(Підписав) **Альберт Васнут,**
262 Cornelia St.
Brooklyn, N. Y.

КОЖДОРАЗОВЕ ЗАСТОСОВАНЄ КУРАНЇЇ СПРАВЛЯЛО ПОЛЕКШУ.

Моторовий електричного трамваю хвалить електричну куранїю. Він є з великих болїв, які до нинї мав в колїнах і рамена, цїлковито увільнений.

В подячню видню 8-го мая, виказав ся Іван Герман Тремаєр, ч. 516 Дюсен улиця, Вест Гобокен, дуже корисно о електро-медичних знатоках, які мають свої бюра при 134 Іст 36-та улиця. Його заява звучить як слїдує:

До Публики:

„Через послїдних девять тижнїв мав я сильні болї в колїнах, рамена і кахуках які були зрови опухли, так, що я був цїлковито нечуваним. Я є моторовим з помаданя і мусїв через се мою працю лишити. В одній німецкій часопіси вичитав я, чого доказують електро-медичні лїкарі, випукав я їх і віддав ся їх куранїї. Вірчи їхній першій пілюлї був я в дуже пропрім положеню, але зараз по одномісячним куранїї, наступила значна полекша і я чужу тепер цїлковито лїпше. Болї як би цїлковито уступили і маю надію того тижня ще цїлком мою роботу пішов. Я є певний, що не по пару віттах буду цїлковито здоровий і радкуватиму хорим особи прийти до відома сї добрі наслїдки. Кождоразове приміненє їх куранїї принесло менї полекшу".

(Підписав) **Герман Тремаєр,**
516 Дюсен улиця.
Вест Гобокен, Н. Дж.

СТРАТИВ МАЄТОК, НЕ БУЛО ПОВЕДЕНЯ.

Нюйорчанин с дуже вдячний електро-медичним знатокам. Дві проби куранїйні зробили на нїм великий подив.

Ню Йорк, 28. мая 1917.

До Публики:—

„Поуте глибокої подяки і поважаня для електро-медичних знатоків, які менї більше добра зробили, як всї инші лїкарі, приневолює мене писати отсї стрічки:

„Уже від довшого часу я був хорий чоловік, був нездатний і безсильний аби виконати якунебудь роботу, а то златого, що мої пальцї все були шпинні. До того всего відчував я завсїди печенє в ногах, які були опухнені. Кождий, хто терпів на подібні недуги, може собі легко зобразити ся я терпів, розумієть, що і працювати не міг; не міг я навіть сам підтинати ся, не писати. На лїкарів і лїкарства стратив я маєток вартости близько дві тисячі доларів. Послїдних сьвят Рождества мій стан здоровя так погіршив ся, що я не міг уже надії позбутись з ліжка, і будем нездатним до тої степени, що мусїв мене кормити як малу дитину.

„Перед двома тижнями вичитав я нотатку в одній часописи, і я постановив Д-ра Варда електро-медичні бюра, при 134 Іст 36-та улиця, відвідати, аби тільки отей слова висказати: „Все пробував я, і да се не можу бути відвіськним". Два застосовані куранїйні вистарчили, аби з мене зробити чоловіка. Своїх пальців можу тепер знаменито до всего уживати; чую тепер силу в моїх ногах і руках; пухлина тепер зникла цїлковито. Не маю отже нїчого до дїла, як тільки повторити, як вдячний я є докторам за се, що їм поволо ся приєднувати менї в так короткім часї моє здоровє".

(Підписав) **Стефан Кечер,**
614 Іст 138 улиця, Бронкс.

РЕВМАТИЧНІ БОЛЇ ПРИЧИНОЮ ПОШЕСТИ.

Була ґ'я в Европі а також в Америці на лїкарській куранїї. Післала богато приятелів до електро-медичних знатоків.

До Публики:—

В послїдних двайцяти роках терпіла я на каміни грутоли і недугу жолудка, пирок, а також загальну грудну недугу. Пробувала я курувати всїлякими лїкарствами в Европі а також тут. Однак нїде не могла я найти полекші в моїх болях. Мала я дуже часто корчі а також сильний кашель мучив мене, до того всего ревматичні болї збільшали мої терпіня і я була так обезсилена, що навіть по сходах не могла ходити.

„По страченю надії на лучше, побачила я оголошенє електро-медичних учених, при 134 Іст 36-та улиця і займлам засягнути о пораду Д-ра Варда. Уже при приміненю другої куранїї, чула ся я цїлковито лїпше; кашель попустив, а корчі уступили цїлковито, а так само зникли болї в плечах і я є тепер цїлком здорова. Тепер можу виповняти свою роботу так, як перша-лїпша молода жінка, мимо того, що я уже находжу в підпїлній старости, а все те через знаменито куранїю електромедичних знатоків-лїкарів. Власне тепер післали там богато своїх приятелїв, і вони є в їх знаменитої куранїї так само вдоволені як і я. Можу забезпечити кождого дорого, що куранїя та відбуваєть без всяких болїв, а полекша, яку можна назвати знаменитою, наступає сейчас".

(Підписала **Марія Мус,**
229 Іст 26. улиця, Ню Йорк.

ЧЕРЕЗ ЧОТИРИ РОКИ ХОРИЙ. ЗА ЧОТИРИ ТИЖНІ ВІДЗИСКАВ ЗДОРОВЛЄ.

До Публики:—

Через чотири роки були мої колїна в кепськім станї, а невимовні болї поширялись від плечий аж до ніг, що менї дуже докучало. Ходженє було дуже болюче і через се була я обезсилена. Жолудок мій ставав ся нерегулярним.

„Пробувала я курувати у богато лїкарів, але або уже раз і положити тому всему конець, постановила я ще якнайдовше до електро-медичних знатоків, не дїлаючи, аби зробити їм присмність але самій собі. Тепер я уже цїлковито здорова, а жолудок мій находить ся в добрім станї, мої колїна не болять мене уже, і я ходжу знов легко. Болї в моїх плечах зовсїм зникають, і я є певна, що ще кілька куранїй цїлковито мене освободить з недуги."

(Підписала) **Анна Якобзен,**
636 Пята Евенія.

НОВІ МЕТОДИ ЛЇЧНИЧІ ДЛЯ НЕДУЖИХ ЛЮДИЙ ШУКАЮЧИХ ПОМОЧИ.

Електро-Медичні Лїкарі лїчать науково множество недуг особливо у мущин. Один з многих способів лїчени в приватній обслузї.

Уперчині слабости як гемороїди, фістула, пропукина і другі терпіня приголомшуючі стан здоровя, вимагають сейчасового електро-медичного лїченя, а ніна такого лїченя є так приступною, що нїхто з терпячих людий не повинен зажати ся відвідати наш інститут для лїченя.

Слабости нирок, міхура і других органів можуть бути місцем многих компликацій, які не переносять ся ще на инші органи, однак при старанним лїченю вони є рідкі, і не є небезпечні для органів вже дїтьменем недугою.

Другим жерелом небезпеки для недужих є — затроєнє крови. Затроєнє кров вимагає не лише доказаного пізнаня недуги — але і умїлости в переведеню лїченя, яке в декотрих случаях вимагає приміненя славного ліку „606" і „914" винайденого д-ром Павлом Ерліхом, помершім европейським вченим, який був надїленій нагородою *Нобля. Ці лїки є* також знані як „Сальварсен" і „Нео-Сальварсен".

Слабости мущин є за многі до вичислення, однак що їм недозгадано би, найновійший спосіб лїченя віддасть до услуг недужих у Електро-Медичних Знатоків лїкарів, яких офіси займають цїлий будинок під числом 134 Іст 36-та улиця, Ню Йорк місто.

ЦІЛИЙ ЛІВИЙ БІК БУВ УБЕЗВЛАДНЕНИЙ.

Лїчений чотири роки без осягненя помочи. Нові методи осягають скорий успіх.

До Загалу:—

Майже чотири роки я терпів тяжко від докучливих болїв в грудній клїтцї з лївого боку. Я був також сильно нервовий; мої голова болїла мене безнастанно і я не міг спати. В послїдних двох роках сей стан погіршив ся. Я заслгав поради кількох лїкарів — один сказав, що се є нетма, а другий зовсїм не розпізнав недуги.

22-го мая я віддав ся лїченю у д-ра Варда, в його інституті The Electro-Medical Scientists, під ч. 134 Іст 36-та улиця і по дворазовій візитї я почув ся значно лїпше. Тепер по неповна двох тижнях, я чую зовсїм добре і відсилаю своїх приятелїв і знакомих до д-ра Варда, бо уважаю, що він може зробити стільки добра для других що і зробив для мене.

(Підпис) **Герман Покраска,**
59 Belmont Ave.,
Garfield, N. J.

МУЩИНИ

Навіть ті, котрі лічились довнадо не осягнувши успіхів

ПРИХОДЯТЬ ДО МЕНЕ БО Я ДАЮ ПОМІЧ

скоро і за малу ціну, у всіх секретних і хронічних недугах мущин, як напр. ЗАКАЖЕНЄ КРОВИ, ОПУХНЕНЄ ЯДЕР, ЗАПІР, ОСЛАБЛЕНЄ МІХУРА, ВТРАТУ СИЛ, БОЛЇ КРИЖЕЙ і всі инші заразливі недуги.

ВІДВІДИНИ І ПОРАДА ДАРОМ.

Послугуюсь найновійшими методами як прим. Проф. Ерліха 606 і 914, Нео-Сальварзан, Гонорея Вассіне і Ревматін-Филянгера, які гарантують певний успіх без втрати часу у Вашій праці. 1 26-64

DR. HANNEN,

СПЕЦІЯЛІСТ

146 E. 14th St., NEW YORK, N. Y.

Години урядові: щодня від 9. рано до 8. веч., в неділї і сьвята від 10. рано до 2. веч.

Перед ужитєм — По ужитю.

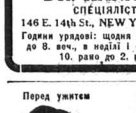

ВЕСНЯНКИ, плями на лици, прищі, ліщаї, і всяка нечистість на тїлї, зміцнують цїлковито і під ґарантією нїколи не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси кремy „Амор". Цїна слоїка $2. 62-76

THE AMOR NOVELTIES CO.,
537 E. 17th St., New York, N. Y.

Стій! Тут!

ПОЖИТОЧНА РАДА.

Ґарантуємо в 3 місяцях вивчити заочно читати, писати і говорити

ПО АНГЛІЙСЬКИ,

лекції поспішно поновлені, по кінченю дамо свідоцтво. Школа істнує вже три роки і помогла тисячам людий. Англійський язик потрібний вам тут, а опісля придасть ся по вашім в старім краю. Пишіть і записуйтесь сегодня. Поясненя безплатно, прошу вислати 10 цент. Адресуйте:

AMERICAN PREPARATORY SCHOOL
525 W. 47th St., New York, N. Y.

ЧУДОВА НОВІСТЬ!

6.95 ЧИТАЙТЕ З УВАГОЮ 6.95

ЛИШЕ НА КОРОТКИЙ ЧАС!

Сей годинник кождий повинен мати. Бо як маєш його — всьо будеш знати!

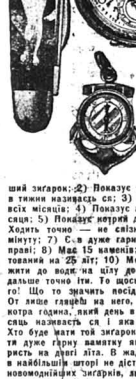

Аби Вас близше познакомити, що то за чудна річ той найновомодніший зигарок, то коротко скажу що: 1) Показує годину і мінути як кождий инший зигарок; 2) Показує як кождий день в тижни назнаєсь ся; 3) Показує назви всїх місяців; 4) Показує всї відміни місяця; 5) Показує котрий день місяця; 6) Ходить точно — не спізнює ся ані на мінуту; 7) Сьвітить гарній і моцній оправі; 8) Має 15 каменків; 9) Є ґарантований на 25 лїт; 10) Можна його вложити до води на цїлу добу а він буде дальше точно йти. То щось надзвичайного! Що то значить посїдати таку річ? От лише ґанцїй на него, а вже знаєш, котра година, який день і місяць, як місяць називаєть ся і яка відміна його. Хто буде мати той зигарок, той буде мати дуже гарну памятку як також і користь на дрібні лїта. В жадним, хоч би і найбільшім шторі не дістанете так найновомодніших зигарків, лише у нас. Як замовляєте тої зигарок, то не потребуєте наперед дати одного цента. Подаєте лише свій точний адрес а ми сейчас вишлемо Вам новий зигарок з гроші заложити як доручать Вам зигарок до дому. Цїна того зигарка разз з гарним ланцушком є тепер лише $5.25. Разом з зигарком висилаємо Вам на письмі ґарантію. Хто мешкає в Нїм Йорку або околицї, нехай зголосить ся до нас а побачить ті чудні найновомоднїйші зигарки. Вони певно подобають ся кождому. Лише через короткий час продаємо їх так дешево. Напишіть також за тим гарним можном з двома пістрами, що є зроблений з найлїпшої сталї, в дуже гарній оправі, з фотоґрафіями уродливих дївчат в природних позах. Той можна є такий моцний а острий і так гарний, що кождий хто лише його побачить у Вас, з певностию буде хотїти його мати. Дешево за той можна мусїли би Ви заплатити $2.50, а у нас лише $1.50. А коли висилаєте замовлене на „той зигарок і можна разом за $6.95, то в додатку дістанете ще отсей гарний ДАРМОВИС. Не потребуєте висилати ані цента — подайте лише докладний Ваш адрес — а Ваш зигарок вислаємо, коли Вам зиск доручать до дому. Тому пишіть сейчас на адрес: 63-72

UNION WATCH CO., Dep. 10,
116 E. 7th St., New York, N. Y.

ДОПИСИ.

3 BROOKLYN, N. Y.

„Український День" у Бруклинї.

На поклик Української Ради в справі „Українського Дня", визначеного на день 21. цьвітня с. р., і в Бруклинї в тій цїли завязав ся комітет, в склад котрого увійшли відпоручники всїх товариств і братств, як з Бруклина так і з околиці. Відпоручники ті, яко комітетові, представили справу „Українського Дня" на своїх мітінґах і показало ся, що всї члени товариств і братств заявили ролу в означени дни пійти з пушками чи з листами, щоб як найбільше сколектувати гроша для потерпілих жертв війни.

Але склало ся нове лихо. Мимо всяких заходів о. Лотовича і п. Литвина, що комітетових, котрі удали ся до майора міста о уділенє їм позволеня на збиранє жертв за помочию пушок і лїст, майор міста відмовив їм того позволеня, мотивуючи се тим, що при колектованю можуть стати ся які надзвичайні. Але мимо сього знайшли ся люди доброї волї, як з мущин так і жінщин, котрі в день 21. цьвітня, не зважаючи на жадні перепони, пійшли з листами і пушками на колекту.

Заходом о. Володимира Лотовича епископ Мак'Донель жертвував для потерпілих в наслідок війни $500. Пушками і листами зібрано понад $1.000, що разом виносить $1.500. З того особисто вислано $500, зложених епископом, а опісля $900; решта гроший є зложені на книжочці в банку до укінченя рахунку, бо ще не всї листи до сього часу, помимо поклику, зістали доручені.

Тож висловлює взнаєть ся всїх тих панів, котрі мають у себе лісти на збиранє жертв для голодуючих у старім краю, щоби безпровольно зложили їх до дня 10. червня с. р. на руки представства; в противнім случаю їх імена будуть публично оголошені.

В Бруклинї, яко около 5 тисяч Українців, замешкало в в ріжних віддалених сторонах міста. Як оказуєть ся з касового звіту зібраних жертв, то зібрано досить поважну суму. Жертви ті відослано до „Federal Trust Co. of Newark".

Всїм жертводавцям складаємо на сїм місци сердечне спасибіг!

За Комітет „Українського Дня":

о. Володимир Лотович, предс.,
Володимир Яськевич, секр. фін.,
Михайло Заверуха, кас.

3 BALTIMORE, MD.

Доповнене дописи щодо „Українського Дня" з числа 60-го „Свободи".

Коли читаємо часописи і довідуємо ся з них, як де працюєли люди на „Український День", то з того переконуємо ся, що в дійсности були люди, котрі працювали щиро для народного добра, а були люди, котрі богато шкодили. І що-ж належить ся тим людям, котрі щиро працюють на народній ниві, а що належить ся шкідникам? Я думаю, що щирим людям належить ся велика пошана за те, що вони щиро народним добром займають ся. А тим, котрі всьо собі легковажать, що з народної роботи наєьміваєть ся і не хочуть себе зачисляти до української нації, але звуть себе якимись „гвардиями Русинами", — тим належить загальна погорда, або таки здоровий кожник, бо тепер такі часи настали, щоби зле затратити, а добре плекати для своєї будучности.

Я кажу, що ми з тих дописий набираємо практики і вчимо ся, як надалї маємо поступати в справах народних. Коли якісь люди зле робили, то мають ся на будуче поправити, а ті, що робили добре, мають ще більший поступ зробити. Так би воно повинно бути, але — на превелікий жаль — так не є, бо иноді ті, що мають дістати признанє, дістають нагану.

Иноді люди роблять добро і раді би неба прихилити свому народови; а що вони не люблять вихвалювати ся, то дехто не може тих людий зрозуміти, чи може не хоче, і накидаєть ся на них з лайкою як на остатних. І таке тобі, Іване: най тебе бють; так твоїй жінцї треба!

Від нас була допись за „Український День" в 60. числї „Свободи". Там не було найменьшої неправди і кожний годить ся з тою допись — окрім капанів, котрі чують ся нею ображені. Капанам ми не дивуємо ся, але ще спонукало нашого о. Перепелицю до недовольня з тої допись, сього ми не можемо зрозуміти...

В неділю, дня 27. мая б. р., наш духовний отець підчас проповіди у великій злости розкричав ся на нас, що ми капанів нападаємо. Він зачав прозивати нас напасниками, казав, що Українцї є з походженя Татарами, і що ми не повинні бавити ся політикою з капанами, бо нас капани набють, або будуть нас арештувати! Проповідник накинув на також на нашу часопись „Свободу", кажучи, що „Свобода" нїколи правди не писала і не пише. Говорив, що ми, Українцї, не знаємо руских королїв на Українї і таке инше.

Ми від себе відповідаємо коротко: Пощо Ви, Отче, нас зневажаєте? Пощо Ви так капанів боронитє? Ми думаємо, що як би Ви були перед „Українським Днем" погрозили капанам так, як нам тепер, і поучили їх добре, то може бути, що було би і більше їх пристало до тої роботи, і з певностию було би більше зібрало ся жертв, ніж було зібрано.

Тепер запитаємо Вас, Отче, що Вас спонукало взяти під опіку нашу працю, до котрої і Ви самі трохи причинили ся? Чи Вас так тільки капанів нестрашили, що Ви так „критикуєте" українську справу? Чи Ви читали де в історії, щоби Українцї коли кого нападали? Українцї все боронили ся, боронять ся і будуть боронити ся від всяких ворогів, від тої капанії, від всякої заразы, а Ви, Отче, замість тоту капанщю нищити, Ви підвосите її на дусї і даєте українським ворогам змогу, щоби вони далї зраджували свій рідний нарід. Чи Ви не читаєте всяди по часописях, що вже раз треба положити конець тим всїм ідіявольським синам, а тоді буде згода і любов між нами?

Ви, Отче, говорите, що то якась лукава рука писала тую допись в 60. числї „Свободи". А я певний, що та рука написала чисту правду. Я знаю, що автор тої статї, при помочи инших щирих людий, через минувших два роки збирав на „фонд визволеня України" і від себе давав, що міг, а тепер вразз з другими збирав на „Український День". Тота рука, котру Ви, Отче, називаєте „лукавою", все займаєть ся народною працею, і буде займати ся!

Що кинуєте Вас, Отче, тому Ви так протиньте ся словови „ні", яке було в „Свободі" проти Вас? Хиба Ви не знаєте, що лише слово „ні" є кождому поступовому чоловікови противне, а слово „ні", яке означує загал, а не одиницю, нікого не ображає?

На кінци скажу, що Ваша „політика", Отче, не доведе до згоди в нашій громадї, бо сьвідомий Українець не буде слушати ся зі зрадником свого народу. Ми можемо капанам простити дуже багато, але слухати ся з ними можемо лиш тоді, коли вони навернуть ся до свого народу. Скорше ні!

Громадянин.

3 YOUNGSTOWN, O.

Відповідь на напасть п. Й. Фурдаса.

Ми українцї гр. кат. парохії Пресв. Тройці просимо Сьвітлу Редакцию „Свободи" помістити сих пару слів у відповідь п. Й. Фурдасови на його напасть, поміщену в час. „Свобода" (ч. 57., з 17. мая 1917). Ми пишемо в тій цїли, щоби українській загал не судив нас по злобі п. Й. Фурдаса, але по правдї.

Передвісїм мусимо тут заявити з натиском що се є безвстидна лож, неначеби о. В. Зацерковний і урядники церковні не здали за школу та за просьвіту українського народу, або були ворогами сього. Пан Й. Фурдас виявить ся з правдою, коли каже, що тому пять років, коли він проси ся за вчителя, не було школи. Від самого початку заснованя парохії школу провадили по змозі від часу до часу місцеві лікочителї. Правда, не була то школа правильна-взір айрських, де літи пробують науку стало рано і пополудни — як також ріжні практики релїґійні, — але теж таки то змозі обучувались наші діти катехизму, приготовлялись до сповіди, до сьвятого Причастія і т. д. Тажка то була праця для дїтий, бо вони, умучені цїлоденною наукою в публичних школах, не могли робити доброго поступу в науцї, а многі, котрі мешкали дальше, зовсім не могли користати з сеї школи.

Щоби всьому тому зарадити, ухвалено попросити до помочи руські Сестри і отворити школу на кождім більшім пленї. В тій справі ми вже удавали ся до покійного епископа, до Впр. Адміністратора дієцезії і до руських Сестер в Філядельфії — та дарма! Сестри Василіянки раді би нам помочи, та що-ж, коли сил не мають. Наш український загал ще не порозумів, яку велику користь може принести нам власна парохіяльна школа, провадженa своїми рускими Сестрами-законницями.

Наші українські патріоти в роді п. Й. Фурдаса волять марнувати гріш на корчми, на клюби, забаву, автомобілї та на соціялістичні шмати, ніж дати на вищу школу Сестер Василіянок. Наш нарід, заголжаний тими безвожниками, чогось боїть ся дати свої доньки до монастиря, щоби вони були учительками. А котрий дасть, то ще хотїв би, щоб йому заплатити за доньку...

З тої причини — задля браку своїх сил — о. В. Зацерковний попросив тут айрські учительки до помочи. Вони вчили за дармо кождої недїлї, та не довго ми тішили ся тою школою недїльною! Довідали ся про се патріоти в роді п. Й. Фурдаса і розбили ту недїльну школу, за котрою п. Й. Фурдас проливає крокодилячі сльози в своїй дописи. Розбили тому, бо — кажуть — ми анґлїйщимо дїти!

Наша громада була би давно приймила за учителя і п. Й. Фурдаса, але що-ж, коли він не здібний на се становище. Він не має потрібних відомостий. Впрочім чоловік, що сам є темний, як може другого просьвіщати?... Як може такий чоловік учити дїти, як він публично голосить, що Бога нема, що сьвіт повстав з великого вітру, що по смерти нема житя, що чоловік є без душі, а церква — попівський вимисл?

Ми не є ворогами просьвіти. Ми лише виступаємо проти тої просьвіти, яку голосить і їсь п. Й. Фурдас з своїми товаришами, а котра не є нічим, лише звичайною кирпиною.

Ми тут мусимо ще раз з натиском зазначити, що від самих початків заснованя тут парохії, о. В. Зацерковний брав своїм урядникам і парохіянам в росїй подиву гідний без упину працював для піднесеня просьвіти між українським робучим народом в Юнґстаун, О. В тій цїли був заложений при церкві кружок аматорський і читальня і хор і курс неґраматних; вибудовано прекрасну сцену, справлено дорогі костюми і т. д., і т. д. Будь чаєи, що кождого місяця було представленє аматорське. Та, на жаль, все те розбив п. Й. Фурдас своєю кирпиною, хиба лише на те, щоби мав на що „нарікати".

Коли лише п. Й. Фурдас довідав ся, що ми дасмо представленє, він зараз приманював до себе котрогось з акторів-аматорів і так його упоїв, що ціле представленє зійшло на ніщо; а це помрдо те, то він відмовляв людий від представленя. Мовляв: не йдіть на представленє, бо ті гроші йдуть попови до кишенї, і т. п. А коли ми запросили делеґата з Нїм Йорку на просьвітне віче, то п. Й. Фурдас і його „товариші" своїм тупанєм, свистом і риком зробили з галї стайню і не дали нікому говорити, аж треба було поліцію кликати... Коли ж прийшло записувати ся до „Просьвіти", то п. Й. Фурдас і його прихильники повтікали з галї. За се наших українських робітників понад шістьдесять записало ся.

Нас дуже лиує, що може п. Й. Фурдаса обходити наша церква, на котру він за 5 лїт анї пальта не дав, але що його не! воював так, що ми мусїли бераз поліцію взивати. Що можуть обходити п. Фурдаса дорги нашої церкви?!

Се нечесно ставити в сумнїв соліну церковну господарку перед українським загалом і тим посуджувати сьвященника і урядників о опустово чи марнотравство, цькувати на них добрих і спокійних парохіян і підкопувати сим їх повагу — тимбільше, коли добре знаєть ся, що ті урядники вразз зі сьвященником працюють для церкви безкорисно і совісно, бо ще свої гроші вложили в парохіяльне майно.

Чи церковні урядники ще зробили, коли не дали п. Й. Фурдасови жадних там $60 на місяць за секретарство при церкві, о котре він так дуже побивав ся, а вибрали чесних людий, котрі ще нинї ту роботу роблять говорено?

Всїдиця, щоби доказати парохіянам, що наші руки чисті, ми, урядники церковні, відклали п. Й. Фурдасови всї парохіяльні книжки до контролї, хоч він до сього не мав права. Пан Й. Фурдас обкрутував їх грунтовно, бо за всї лїта, і на річник парохіяльним мітинґу з болем серця мусїв признати перед цїлою парохією, що всї церковні рахунки є в порядку.

Як же тепер той чоловік сьміє підносити своє чоло перед нашим загалом і кидати болотом на соліну господарку сьвященника і церковних урядників, а побожних, спокійних парохіян називати ходячими трупами?! Се може робити лише чоловік нечесний, чоловік, що назвав себе інтернаціональним соціялістом.

Церковний уряд гр.-кат. церкви Пресв. Тройці в Юнґстаун, О.

Іван Рудик, предс.	О. Савочка,
Дмитро Ткачик, кас.,	Андрій Потічка,
М. Адамовський, секр.,	Теодор Наводовський,
Максим Савочка,	Дмитро Тимник.

(Церковна печатка)

ДО ВІДОМА СЛАВНИМ СІЧАМ.

ПОЗІР! СІЧИ!

В неділю, дня 15-го Липня (July) с. р. відбудеть ся Вроще „Січове Сьвято В ЧЕСТЬ 260-ЛІТНИХ РОКОВИН ПАМЯТИ СМЕРТИ ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО. 61-66

Се Сьвято устроює Ню-Йорська Січ, яко перший відділ Січової Орґанізациї в Заточених Державах в „Belvedere Park", Junction Ave., North Beach, L. I. N. Y.

Січи в околици Ню Йорку мають приготовити ся як слїд до чинної участи в тім Сьвятї як також до виступу у вільних вправах. Котра Січ не зголосить ся до участи в Січовім Сьвятї найдальше до 1-го Липня буде уважати ся її за нездару. Січи з дальших околиць повинні що найчельше вислати своїх делеґатів на Січове Сьвято. Дальші справи про Січове Сьвято будуть поміщені час від часу в українських часописях. До всякої інформациї що до Січового Сьвята пишіть на низше подану адресу. Здоровi були! — Олекса Гриц, писар, clo Ukrainian Commercial House, 218 East 6th St., New York City.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

ТОВАРИСТВО СПІВАЦЬКЕ ДРАМАТИЧНЕ УСТРОЮЄ В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-го ЧЕРВНЯ 1917

о годині 7-ій вечер В ЧЕСТЕР ГОЛ представленє комедії в 4-ох актах

АРЕНДАР В КЛОПОТЇ

ДІСЕВІ ОСОБИ:

Іван Дирнач, господар .....тов. Гр. Волянський
Мерія, його жінка .....тов-а М. Проскура
Зося, їх дочка .....тов-а З. Кузьмінська
Лесь Скритюк, наречений Зосї .....тов. М. Іванців
Сруль Папір, арендар .....тов. І. Панвак
Лейба Зільгештайн, зять арендара.....тов. Я. Коцїв
Гарасим, попихач жидівський .....тов. І. Пукас
Конст. Шпидалевский, покут. адвокат....тов. І. Куриако

На се представленє запрошують усїх Українцїв з Картерет, Хром і околиці. Коли хочете видїти щось надзвичайного приходїть усї дає добре підперезані, бо сьміху буде доводі. — ДОХІД НА ЦЕРКОВ. 66-67

ЦІНИ МІСЦЬ: І-ряд 35 ц.; другі місця по 25 цент.

ПОЗІР! БРІДЖПОРТ, КОНН. ПОЗІР!

Заходом членів читальні „Просьвіти" в Бріджпорт, Конн., відограсть ся театральне представленє

„НЕВОЛЬНИК"

драма в пятьох актах

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-го ЧЕРВНЯ 1917 Р.

В SOKOL HALL, 525 Hallet St., Bridgeport, Conn.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 6-ІЙ ВЕЧЕР.

Вступ 50, 35 і 25 цнт. від особи.

Режисер ІВАН БОЙКО. : : МУЗИКА ПЕРВОРЯДНА.

ДІСЕВІ ОСОБИ:

Коваль Василь, старий запорожець....п. В. Венгринович
Ярина, його дочка .....п-на А. Тимчук
Стефан, його годованець.....п. Й. Олїнський
Оксана, дївчина сусїда .....п-ні А. Бойко
Недобітний, бандурист .....п. І. Бойко
Опара, запорожець .....п. І. Павлюк
Кукса, запорожець .....п. Н. Варїй
Голоущун, запорожець .....п. М. Каблак
Недорізанний, запорожець .....п. С. Ронік
Покришка, запорожець .....п. І. Пацюк
Невлюй, запорожець .....п. Д. Черниївський
Начуймовнїрис, запорожець .....п. Ос. Кобрин
Подорожний, запорожець .....п. Ів. Гунчак
Замета, запорожець .....п. М. Фінік
Джура, запорожець .....п. М. Будник
Поводир, мале хлопя .....п. Йос. Пиньків

Українцї і Українки! Хто почувасть бути цирком Українцїв і в кім грає українська кров, то повинен прибути на се представленє а певно що не пожалує, бо се представленє відограсть ся перший раз в Бріджпорт, Конн. На сїм представленю буде представлено як колись українські козаки боролись за волю і свободу а полякались в турецку неволю.

Весь дохід призначено на читальню „Просьвіти".

За добру забаву і за чесну обслугу ручить

КОМІТЕТ.

НОВИНА! НОВИНА!

Важне для музикальної і співолюбивої публики.

Маю честь повідомити усїх музикальних людий, що я маю до продажи у своїм складі слїдучі твори музичні лїпші важні можуть дістати у всїх Українських Гінгарских Складах.

1) ЗАВІЩАНЄ, моїм земляком на Українї, Т. Шевченка: — Басове соло в супроводї годівного хору і пляна. Музика М. Лобишського. Цїна .....75 цнт.

2) ЯК БИ МЕНЇ, МАМО, НАЛИСТО (для сопрано або тенора) з акомп. пляна. Цїна .....35 цнт.

3) КАРІ ОЧІ. (Дума Т. Шевченка). Сопран або тенор з аксом. пляна. Музика Л. Лисїнського. Цїна .....25 цнт.

4) „ЗІЙШЛИСЬ, ПОРАДИЛИСЬ". Слова Т. Шевченка. Муз. М. Лисонна. Дует для сопрана і тенора, з акомпаніяментом пляна. Цїна .....30 цнт.

5) „ГАМАЛІЯ". Муз. Бімкосського. На хор мужеский, з акомпаніяментом і бартоновим і декламацїя на пляно акомпаніяментом. З додатком брошурки з декламацїю. Цїна $1.25

6) „НЕ ПЛАКАТИ НАМ". Гимн український. На хор мішаний і з акомпаніяментом пляна. Муз. П. Кишаревича. Цїна .....30 цнт.

7) „ДНІПРО РЕВЕ". Муз. А. Січинського. Слова В. Чечуєнка. На мішаний хор і бартонове соло. Цїна 75 ц.

У моїм складі знаходять ся богато инших творів для СОЛЬОВИХ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ, голосно УКРАЇНСЬКІ ТАНЦІ І ПІСНІ. 60-

Устроюю порядовану музику на концерти, представленя, пікніки і инші забави.

Бажаючі мати мій новий каталоґ, зволять прислати 2-центову марку на пересилку.

Замовленя полагоджую в кождім часї. Просить ся звертати ся всїм до Головного складу

„УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА БІБЛЇОТЕКА"

видавництво Г. Е. Смольского

на адресу:

H. E. SMOLEN,
53 Lenox Avenue, New York, N. Y.

ХОРІ ЛЮДИ!

Чи не стратили Ви терпеливости, заданя нашій аптцї.

З дня на день з розу на рік видаю лїкарські услуги Українцям. Представте собі силяя хорим я уже вилічив та сильних хорим я уже сильним жиє. Коли Вам житє вдало ніяка пре бувши ріжних лїкарів і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровля стало погіршуєть, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

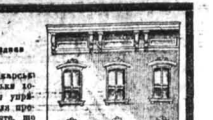

Він Вам відкожно даром порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і продовжити Вам о кілько вигуд. Діу уже через 26 лїт в добрім успіхом всї недуги, як: ослабленє, затровне кровь, недуги жолудка, серця, легких і т. д.

Недуги полові і нервові лїчу за помочию електричних апаратів і „X лучів", через які перетрашую Вам внутренности. Не кождий лїкарь посїдає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Рекомендую також мою техничне. Не відкладайте на завтра а сейчас приходїть до спасиня житя.

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Години урядові: від 10. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 1. полудня.

140 EAST 22 ST., N.Y.

Elias Rosenthal АДВОКАТ.

ЗВІСНИЙ УКРАЇНЦЯМ В АМЕРИЦІ

302 Broadway, 13th floor NEW YORK, N. Y.

Практикує понад 25 лїт в тутешних судах і перепроваджує всякі справи з успіхом.

ХОЕЦ =

Одинока певне і ґарантоване лїкарство на тайну мужеську слабість, різачку. Воно лїчить зовсїм певно і скоро всякі роди тої недуги, без вийму, так нові случаї як і застарілі. Напишіть мені в листі як довго вже терпите на ту недугу. Кореспонденцію тривасть в тайнї. 64-76

P. CHOVANECZ,
636 Maple Ave., Johnstown, Pa.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман,

ЯКИЙ ЛЇЧИТЬ УСПІШНО ХОРОБИ ЖОЛУДКА, ЛЕГКИХ, СЕРЦЯ, УТРОБИ І НЕРОК, РЕВМАТИЗМ, СЕКРЕТНІ НЕДУГИ І ВСЇ ХОРОБИ КРОВИ І СКІРНИ ВИЛЇЧИТЬ В ЯК НАЙКОРОТШІМ ЧАСЇ ТАК; ЩО НЕ ПОТРЕБУЄТЕ ПЕРЕРИВАТИ СВОЄЇ РОБОТИ. ХОРОБУ МАТИЦЇ ЛЇЧИТЬ без ОПЕРАЦІЇ.

Його офіс має нову машинерію до бадани і лїчення хороби. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лїкаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи нї, позаяк невилїчимої хороби він не бересь лїчити. 17—

Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 2. пол. Голосїть ся особисто, бо почтою не лїчу. Можете говорити по українськи.

ВИНАХОДИ ПРИНОСЯТЬ БОГАТСТВО

Ми, як принимаємо до опатентованя винахід, то даємо контракт на письмі, в котрім РУЧИМО за осягненє патенту, або звертаємо нашу адвокатську належимість.

Провірюємо, чи винахід надає ся до опатентованя полагоджуємо цїлком БЕЗПЛАТНО. Пишіть щиро нині по УКРАЇНСЬКІЙ на понизшу адресу по всякі поради і поясненя, як і книжочку в УКРАЇНСЬКІЙ мові, конечно потрібну для кождого винахідника, котру висилаємо на жадане кождому ДАРОМ. 64-76

R. MORGAN ELLIOTT & CO.
патентові адвокати
717 Woodward Bldg. Washington, D. C

ЧИ ХОЧЕТЕ ЗАГОСПОДАРИТИСЬ?

Коли хочете поселитись близько міста, всего година дороги з Ню Йорку, куди переходить кількадесять поїздів денно, і до с. шкоди, кстели, сиєнїи, театри, то вдаєтесь то послухайте нашої ради: В нашій сталевій фабрицї мыже щодня розвідатись за роботою. Довкола фабрики пространство пр. 10,000 стіп квадратових землї і додаємо дімок (бунґало) тимчасовий для родин, що хотять там сейчас поселитись. Се господарство даємо на легких услівях на сплату. Всякі лекцї таблиї і перепровадженє актів Гаґду на сталї купна ми оплачуємо. Про все другє—УПРЇЙ ЯК ЗМЕРШ. 66-68

PRUDENTIAL DEV. CO., Room 208, 5 Beekman St., NEW YORK, N. Y.

ЧИ ВИ Є НЕДУЖІ?

МИ ЛЇЧИМО НАЙНОВІЙШИМИ НАУКОВИМИ МЕТОДАМИ І ЗАСТОСОВУЄМО НАЙЛЇПШІ ЕЛЕКТРИЧНІ МАШИНИ.

Мій 25-лїтний лїкарський досьвід дає менї право сказати, що я можу лїчити недужих лїпшим способом в дуже короткім часї і за невеликою оплатою. Можете лїчити ся і не перериватн роботи. Коли Ви маєте секретну недугу, „каженє крови, болї жолудка, недугу серцеву, ревматизм, болїє в крижах, болї носа і горла, то звертніть ся до мене. Не пишіть а голосїть ся особисто.

ПЕРША ПОРАДА ДАРОМ. — Ми ГОВОРИМО ВАШОЮ МОВОЮ.

Dr. Hunt, 261 W. 42ND ST., NEW YORK, N. Y.

Години приняти: від 9. рано до 8. вечер. в неділї до 1-ої в пол. 36—

СТОРІНКА „ПРОСЬВІТНОЇ КОМІСІЇ“ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

В. ЛУНКЕВИЧ.

З житя первісного чоловіка і сучасних дикунів.

Переклала
Олена Охримович-Залізнякова.

II. ПРО ПРАСТАРІ ЧАСИ.

Богато тисячиліт минуло з тої пори, як на земли появили ся люди. Були царства — великі, могучі — та їх не стало; жили народи, колись многочисленні і сильні, а тепер їх нема. Держави падали, а на їх развалинах виростали нові; на місце одних народів являли ся другі, житє людий зміняло ся, лад, звичаї і обичаї ставали ся чимраз більше ріжнородні.

Ви спитаєте: звідки ми то всьо знаємо? Про те, що було сотки, тисячі літ тому назад розказують нам стародавні книги, літописи і написи викувані на мотильних памятниках і плитах. Але були і такі часи, коли люди не мали жадного поняття о літописих, бо штука писання не була ще відкрита.

То часи — далекої від нас, давної давнини, то ті часи, котрі ми називаємо „непамятними“. І тоді земля давала людям захист і поживу, і тоді багряніла від крови ворогуючих з собою племен, чула стони нещасливих та радісні оклики вибранців судьби. І тоді люди збирались в більші громади, закладали осібні оселі і може бути, що і великі міста, мали начальників та войовників, підчиняли ся неписаним законам, заключали подружа, виховували діти і т. д. Але хтож розкаже нам правду про ті старі часи? Письм з того часу не лишило ся жадних, бож тоді ніхто писати не умів. Правда, майже в кождім народі істнують ріжні перекази про давні часи і ті переходять з уст до уст, від дідів та прадідів до синів і внуків, але в тих перекадах так много казочного, зерно правди так дуже обмотане видумками, що не мож на них спустити ся.

Щож тут робити? До кого звернути ся з запитом про житє первісних людий?

Наука і тут приходить з підмогою цікавости чоловіка: она показує нам ту дорогу, котра веде до пізнаня житя народів, що заселювали землю много тисяч літ тому взад; дорога та проста, а певна. Справа має ся так:

На берегах декотрих великих рік, озер і морей в нанесеній почві, в печерах, що так часто стрічають ся в гористих околицях, в могилах старого, бог зна колишнього, цілком вже забутого і зарослого кладовища — всюди в таких місцях знаходили нераз дивні знаряди і зброю з каменя, бронзи або зелїза, черепки глиняної посуди, ріжні незугарні вироби із кости, рога і т. п. — і все те находить ся враз з скелетами або розсипаними кістьми та черепами людий.

Щож се за остатки? Звідкіля вони взяли ся? До кого належали? Тут найдете ви ножі і скребачки із кременя, топори, молоти і долота з каменя, кремінні бронзові або зелїзні наконечники від копій і стріл, кістяні іглы, шила, гарпуни і гачки до ловленя риб і много иншого. Ясна річ, що все те діло рук людських і що всім тим послугував ся чоловік, як предметами потрібними в щоденнім житю. Минали віки, наставали инші часи і спосіб житя поступав много наперед, домашна обстанова і всїлякі потрібні предмети ставали щораз лїпші і богатші, більше ріжнородні, посчезали кремінні стріли, камінні топори і кістяні іглы, ізчез з лиця землї і той нарід, що колись там послугував ся камінними знарядами — та память про минуле все таки лишила ся. Із марних останків, що заховали ся в земли та печерах, можемо догадати ся про спосіб житя людий із давноминулих віків.

Памятники старини розкидані по всій земли. В північній Америці, а також у нас на Україні є богато усипаних горбків, що звуть ся курганами. Кургани се посмертні могили первісних людий. В таких могилах знаходять скелети людий а коло них ріжні предмети: камінні знаряди, глиняну посуду та хатну обстанову. Як все те тут дістало ся — не трудно догадати ся. Первісний чоловік ховаючи покійників, клав враз з ними до могили і ті всї предмети, яких померші уживали за житя.

Такий звичай заховав ся декуди ще і до нині, а в ті часи, з котрих походять могили-кургани був він загально-людським; звідки взяло би ся в иншім разї все те, що находить ся в курганах?

Бачимо, що розкопки в курганах зробили ученим велику присугу; завдяки їм, ми знаємо яке оружє носили первісні люди, які знаряди знаходили ся в їх домах, які були у них похоронні звичаї. Але се ще не все. В многих околицях заховали ся по нині останки домівок і сьвятинь, нагробні памятники, воєнні укріпленя, башти та инші будівлї з прастарих часів. Одні з тих розвалин засипані грубою верствою піску, глини та шутру, другі пишають ся на поверхні землї. Сотні віків минуло від тоді, коли люди побудували їх, а вони все ще держать ся, як би на памятку потомству. А памятного в них дійсно богато.

Ті розвалини яснійше сприють житє первісного чоловіка; ми довідуєм ся, де і як він жив, як ставив свою домівку, чим прикрашував її і т. п. По останкам тих часів можемо судити про тодішнє житє, бо памятки глубокої старовини начеб воскрешували перед нами житє первісної людини.

Одно особливо цікаве. Показує ся, що домівки, зброя, знаряди, словом всї вироби нинішних дикунів і первісних людий дуже подібні до себе.

Виходить так, що люди з прастарих віків були дуже похожі на теперішних дикунів, а сучасні дикуни Австралійці, мешканці Огненної Землї, Бушмени живуть ще і нині так, як жили первісні люди. От чому сучасних дикунів називають „первісними людьми“ і чому по житю нинішних диких людий ми можемо судити о звичаях і обичаях тих людий, що заселювали землю перед тисячами літ.

III. ПЕЧЕРНИЙ ЧОЛОВІК.

Познакомім ся близше з тим, як жив первісний чоловік. Возьмім спочатку первісних людий Европи то є тих, котрі мешкали на просторах нинішних німецьких та французьких земель.

Перед нами початок людського житя в Европі — ті часи, коли вперше зявив ся тут чоловік. Він не мав тоді инших домівок крім тих, які дала йому сама природа, а такими мешканями-криївками були печери. Але і печери не легко було здобути тодішному чоловікови. З часта звірі мали до них претенсії — і поселювали ся в печерах то вовки, то гієни, то великі люті медведі. Тому то прастарим мешканцям Европи приходило ся зводити з тими звірятами борбу, убивати або проганяти із з печер, щоби самими стати хазяїнами житла.

Так чи сяк здобував чоловік печеру і зимував в ній, а на літо ставив собі шалаш із звірячих скір, подібний до тих, в яких і до нині проводять літо північні народи Азії і Америки то є Ескімоси і Самоїди.

Но одно таке житло печерного чоловіка — ся назва цілком для него відповідна — заховала ся по нинішний день. Зайдім до одної з печер, а то що знайдемо в ній, розкаже нам подрібно про житє-буте свого давного, дикого мешканця. Печера висока і простора в ній свобідно могла поміститн ся хочби і велика рдина печерного чоловіка.

Дно єї усїяне кістками звірят, на котрих полював чоловік, щоби здобути собі поживу. Ту валяють ся кости мамута (волохатого слоня), рена, дикого коня, дика, печерного медведя, зубра, оленя і дикого кота, кости пірнатої дичини і ріжнородних риб. Серед тих костомах трафляють ся точені роги оленя, черепи і нижні щоки медведя, проверчені зуби; там дальше останки пленища — купа обгорілого та обкопченого каміня, уголь, попіл, купі обгорілого дерева.

1. топір; 2. колотушка; 3. мотика із оленячого рога; 4, 5, 6. молоти-топори; 7, 8. камінні долота; 9. камінна мотика в оправі із оленячого рога і дерева; 10, 11, 12, 13, 14, 15 і 16. камінні наконечники копій і стріл; 17. камінна голка.

А от і знаряди з каменя і кости — іскладні камінні ножі, пили з кремеля, скребачки, камінні топори, наконечники стріл і копій та кістяні шила, голки і гарпуни.

Мешканці острова Цейльон, в Азії, що й досї живуть перед-історичним житєм, не мають хат а криють ся по лїсах та печерах. Запинала доли їм чужі, культурні люди.

Що говорить вам та печера і увесь знайдений в ній хлам? Яку картину житя малює перед вами? Чи можете ви представити собі спосіб житя печерного чоловіка? Здаєть ся мож, але для того треба порівнати знайдені предмети з подібними знарядами нинішних дикунів. Таке порівнане поможе вам з'образити житє печерного чоловіка повнійше і яснійше. І дійсно знана се річ, що дикуни з острова Цейльона покидають на зиму лїсисті рівнини і поселюють ся в печерах серед скал; таксамо і многим племенам Африки служать печери замість домів, яких вони не вміють будувати.

Дальше камінні знаряди печерного чоловіка дуже похожі на знаряди теперішних дикунів з Австралії і Огненної Землї, а знайдені в печері кістяні іглы, шила та гарпуни цілком такі, які подибаємо тепер у Ескімосів, Ляпляндців і инших північних народів. Отже можемо догадувати ся, що і житє печерного чоловіка було похоже на житє нинішних дикунів.

Перенесім ся думками в ті давно-минулі часи, коли в Німеччині і Франції замість нинішних Французів і Німців жили трогльодити то є печерні люди.

Перед нами простора печера. При вході лежать великі каменюки, ними затарасовує печерний чоловік вхід до своєї печери на ніч, підчас сильних морозів чи небезпеки, — се наче двері. В печері темно — лише невеличку частину осьвічує огонь, що палає в кутї на камінним огнищу. Кругом огня гурток людий. То жінки і діти. На дворі великі морози і тому закутані вони в звірячі скіри. Одна з жінок порає ся коло огнища — певно приготовлює обід; друга шиє одежу зі скір. У неї в руках іглa з лебединої кости, кістяне шило, а замість ниток тонкі, скручені жили оленя; ними зшиває вона скіру. Другі жінки і діти гріють ся біля огня, в печері дим і чад. На земли денеде розстелені звірячі скіри — то їх постелі, а попід стіну поскладані ріжні знаряди необхідні до мисливства і риболовлї — одинокіх занять печерного чоловіка.

Дикун-ловець.

Про управу землї та годівлю худоби він не має поняти. Жадних домашних звірів у него нема, нема навіть псів, котрі тілько прислуг віддають чоловікови підчас ловів. Але деж мущини сеї домівки? Чим вони занимають ся? Їх трох стоїть недалеко входу печери та збирають ся на лови. Який дивний їх вигляд! Всї вони одіті в скіру, шерстию на верх. На одним з них скіра печерного медведя; він вліз в ню руками і ногами і навіть на голові сторчить скіра з голови медведя, якби яка шапка.

ЛІЧИМО ПРОПУКЛИНУ

нашими найновійшими винаходами, які оказали ся найкучнїйшими лїчимо пропуклину. Можна їх носити в день і в ночи. Жадні пера, жадні ремені які закладаєть на ноги. Узнані через лікарів за найкучні.

Питайтеся о безплатне справдженє безуга, а нам спеціяліст скаже Вам як найдокладнїйше чи Ваша пропуклина є до вилїчена, і що маєте робити в тій справі. Офіс отворений в неділю від 10—12 в полудне. Удавайтесь з повним довірєм до знаної старої фірми: 64-76

BODE & CO.,
1005 Third Ave., номи 59 і 60 ул., New York City.

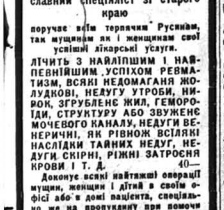

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всїм теперішним Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАННЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕЛУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОСНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Докоуте всякі найтяжші операциї мущин, женщин і дїтий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно не на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повною довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучить почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG.
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Готовя офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

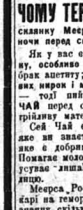

ПОМІЧ НЕДУЖИМ!

„Трипеїн“ лїчить успішно застарілу різачку. Бут. 3 дол.; 4 бут. 10 дол.

„Онанізм“ лїчить успішно самонаслїдство. Бут. 2 дол.

Уладни у мущин. — Наші знамениті пігулкі привертають силу мужеську. Пачка 3 дол.

„Ревматін“ — найлїпше средство проти ревматизма, болїв костий, болїв в ногах і руках. Усуває біль скоро і певно. Бут. 2 дол.

„Нищитель Волосєм“ — протягом одної мінути волосє сходить з тїла, де не хочете його мати. Пачка 1 дол.

„Бальзам Михайла“ в чудовий спосіб перемінює зіпсуту кров на чисту і здорову. — Бут. 1 дол.; 4 бут. 3 дол.

„Матичний екстракт корінців“ для недуг жіночих. Пачка 3 дол.

Коли терпите на якубудь недугу а хочете скору і успішну поміч, пишіть сейчас, залучаючи належитість, до всїної Медичної Лабораторії С. Михайла і надайте подрібного катальога наших правдивих лїкарств.

Гроші і листи посилайте на адресу:

ST. MICHAEL MEDICINE CO.,
Caristadt, N. J.
Dep. 10.

Пришлїть нам адресе Ваших знакомих.

ДАРОМ КИШЕНЬКОВИЙ КАЛЄНДАРИК отримає кождий, хто замовить в книгарні „Свободи“ книжок за 50 цнт.

„SVOBODA“,
83 Grand St., Jersey City, N. J

Читайте українські книжки і газети бо часто читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи“.

„SVOBODA“,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА
ДЛЯ ПОЛОВО ОСЛАБЛЕНИХ МУЩИН.

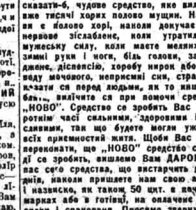

Потребуєте післати нам тілько 50 цнт.

Ослаблені половo мущини, як також і нервові, знайшли се зовсїм і раз ин все через ужите средства „НОВО“. Є се, так сказати-б, чудове средство, яке знайшло вже тисячі хорих половo мущин. Наколи ви є полово хорі, напиши дякучає Вам нервове зіслаблене, коли утратились мужеську силу, коли маєте меланхолію, зимні руки і ноги, біль голови, затвердженє, дієсперсію, хороби нирок або проводу мочового, неприємні сни, страх показати ся перед людьми, як то кажуть, „нервовий“ — знайдете ся при помочи средства „НОВО“. Средство се зробить Вас в короткім часї сильними, здоровими і щасливими, так що будете могли уживати всїх приємностий житя. Щоби Вас о тім переконати, що „НОВО“ средство справдї се зробить, вишлемо Вам ДАРОМ запас сего средства, що вистарчить на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і назвиско, як також 50 цнт. в почтових марках або в готівці, на оплачене пересилки і сплаканя. Просимо звернути увагу на се, що се не є ніяка вачка на пробу, але цілковитий запас, що вистарчить на 15 днів і який дуже часто спричинює цілковите вилїченє. Оферта те є важна тілько на ограничений час. Напишіть проте до нас безпровочно і слїдіть, в якій часописи читаєте се оголошенє, а ми вишлемо Вам сейчас вислане средство. 91с—

NOVO COMPANY,
Dept. 23. Box 4000
Philadelphia, Pa.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН
СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
приймає від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.
При лїченю уживає електричних машин X-RAY. 79-
Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

ПОТРІБНО 300 МАЙНЕРІВ УКРАЇНЦІВ ДО КОПАЛЬНИ УГЛЯ PENN-MARY COAL CO. в Heilwood, Pa.
Indiana Company Mines.

Робота стала. Платня від тони; вибиранє угля 90 цнт., розбиванє і ладованє 72 цнт. машинами 56 цнт. За камінє від ярда від $2.00 до $3.00. Копальні сухі і без газів. Майнерів Українців компанія прийме радо. Нема Страйку. Платня юнїйна. Вигідні на 4 і 6 кімнат доми, з найновійшим уряджєнєм. Школи і богато постелів на місци. Угле чисте; нема наміня в повалах. Не маючих вправи учимо. 62-70

Голосїть ся по докладні подробиці особисто або листовно на слїдуючу адресу:

PETER POTOMA,
BOX 262, HEILWOOD, PA

НАГНІТКИ, БОРОДАВКИ,
НАРОСТИ ЗНИКАЮТЬ В ВАШИХ ОЧАХ.

Залишіть уживанє шкідливих лїків на нагнітки і бородавки. Пишіть 50 центів вартости або мoні-ордером на ОВЕНСА ЛЯПІСОВИЙ ОЛІВЕЦЬ, який дістанете відворотною почтою оплачено. Без обітуваня і заводу. В случаю заводу, або незадоволеня, зверніть олівець, а ми віддамо Вам гроші того самого дня. Потрібно агентів.

A. P. OWENS, 157 E. 47 St.,
Dept. A., New York, N. Y.

ЧУДОВА НОВІСТЬ!
THE ROGEN X-RAY.

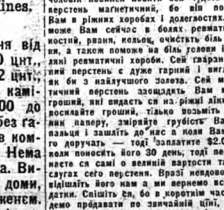

СЛАВНИЙ МАГНЕТИЧНИЙ ПЕРСТЕНЬ!

Ви, Ваша жена, брат, сестра і кождий чоловік повинен носити сей чудотворний перстень магнетичний, бо він поможе Вам в ріжних хоробах і долегостях. Поможе Вам сейчас в болях ревматизму, ніжних нервів, кольок, очистить біль крови, а також поможе на біль голови і ріжні ревматичні хороби. Сей гарантований перстень є дуже гарний і виглядає як би з найкучного золота. Сей магнетичний перстень здоймдять Вам много гроший, які видасть ся на ріжні ліки. Не посилайте гроший, тілько возьміть кусок нашого, зміряйте грубість Вашого пальця і зашліть до нас а коли Вам його доручать — тоді заплатите $2.00, а коли поносить його 30 днів, тоді переконаєте ся самі о великій вартости та заслугах сего перстеня. Враз невдоволеня, відішліть його нам а ми вернемо всї видатки. Спішіть ся, бо в короткім часї будемо продавати по звичайній цїнї, се є $4.00. Хто надішле нам ордер (замовленє) на сей перстень, сей одержить в премії від нас: сей чудний апарат, за помочию котрого не то тілько але навіть кости видають ся проникаючі. Проте розважте добре яку то користь будемо мати з того перстеня з яку втїху і повно марців з сего апарату. 63-73

ЧЕРЕЗ КОРОТКИЙ ЧАС ЛИШЕ $2.00

UNION NOVELTY CO., Dept. 16,
116 E. 7th St., New York City.

СРЕДСТВО ПРОТИ ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГ.

Средство, яке дає вдоволячий вислід, в лїченю хронічних і венеричних недуг. Средство се дістало провірене через лучших спеціялістів, 50 написок в пресу тільки за $2.00.

При нашій аптиці є спеціяльний відділ під управою доктора фармації до розслїдуваня мочи.

При нашій аптиці є також лабораторія Народного Здоровя.

Наша лабораторія спорядженє слїдуючі части на отсі недуги:

1) Масть на хорости (скарбличку) і на лущенє шкіри, за $1.00.
2) Масть на весняники (ласи) і жовті плями за $1.00.
3) Средство проти глистів і катару $2.00.
4) Средство проти сверблення голови $1.00.
5) Капсулки „Sui-Gini“ для очищення мочи $2.00.

УСПІХ ЗАПОРУЧЕНИЙ.

Ми поручаємо найлучших спеціялістів. 58с67

Замовленя полагоджуємо сейчас по одержаню мoні-ордеру.

H. RUBINSTEIN, Доктор фармації,
BROOK AVE., і 140th ST., (3 блоки від 138th St. L Station) New York City.

ПОТРІБНО Майнерів, Випалячів коксу і робітників. Найлїпші і найздоровійші доми мешкальні находять ся в поблизу H. C. Frick Coke Co. Голосіть ся до котрогобудь з 60 наших заведень в Latrobe, Mount Pleasant, Scottdale, Connelsville, Uniontown, Fairchance, Masontown, в стейті Пенсильванія. 64-33

$3.00

ДЕНТИСТ
Dr. EMIL EICHEL (зі Львова)
49½—1st Ave., (cor. 3rd St.) New York, N. Y.

Виробляє зуби з золота 22 каратового, які виглядають як Ваші власні, пльомбує зіпсовані зуби і вириває зовсїм без болю. Робота чиста і гарантована а так дешева, що оплатить ся Вам і здалека приїхати. Години офісові від 10. рано до 9-ої вечером (крім пятниці), в неділю від 10. рано до 2. полудня. 63-76

ВИНАХІДИ

Ваш, заки дасьте до опатентованя порадьте ся перше нас і надайте БЕЗПЛАТНОГО ПРОВІДНИКА ВИНАХОДІВ в. з. „ЩО ВИНАХОДИТИ“ і „ЯК ПАТЕНТОВАТИ“. ДАРОМ удїлаємо ради в справі винаходів і розглядаємо винаходи. Наше бюро находить ся також в Новім Йорку під

256 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

в 5-міліоновім купецькім і торговельнім місті, де патенти можна дуже легко ПРОДАТИ. — WASHINGTON є осідком ПАТЕНТОВОГО УРЯДУ, де можна ПАТЕНТ осягнути. Пишіть ПО УКРАЇНСЬКИ і надайте нашої ГАРАНЦІЇ:

American European Patent Office, (Sw.),
403 BARRISTER BLDG., WASHINGTON, D. C. 20с—

Сари капельки для женщин є знамениті, а особливо помагають при болїнях і неправильних періодах. Безпечні, певні і нешкідливі. Зладжені після рецепти одного старого Европейського Лікаря. Цїна $2.00.

EUREKA CHEMICAL CO.,
Dep. 40, HOBOKEN, N. J.

ЧОМУ ТЕРПІТИ, як можете позбути слабкиу Меера Ростинного Чаю кождої ночи перед спанєм.

Як у вас є біль голови, вітри в молудку, особливо по їдженю; кисло в роті, брак апетиту; болї в кривах від недорозвих нирок і міхура; нечисти крови і т. д., то тоді пийте МЕЕРСА РОСТИННИЙ ЧАЙ перед спанєм, а він проженє усю гнійливу матерію з вашого тїла.

Сей Чай є незмінимим ріжного віхя, яке ви знаєте ще зі старого краю, а яке є добрим старим домашним лїком. Помагає молодим і старим. Чистить кров, усуває запаї і надає здоровий колір лиця. 154с—

Меерса Ростинний Чай поручають лїкарі на гемороїди. За $1.00 пішлемо Вам знаючу слїдкість сего знаменитого чаю. (Посилайте стемпси або мoні-ордер).

EUREKA CHEMICAL CO.,
Dep. 40, HOBOKEN, N. J.

З далека можнаби взяти сего мисливця за медведя, що звів ся на задні лапи.

В руках у него доре деревяне копіє з наконечником із кременя, а через плечі висить великий кремінний ніж і камінний топір.

Другий одітий в скіру дикого коня; в руках у него лук з тятивою з олесних жил, а за плечима грубий скіряний мішок з стрілами, до котрих прикріплені вістря з кременя і кости. Третий в своїм дивнім строю нагадує оленя, на нім одежа з оленячої скіри. В руках у него грубезна ломака, котрою він майстерно орудує. У всіх трох повішані на одежи зуби диких коний або щоки диких котів. Щож се — прикраса чи талісман, що охороняє від пригод і приносить щасте на ловах?

І нині много дикунів носить намисто з зубів, нанизаних на шнурок, або прикріплює ріжні звірячі кісточки, думаючи, що вони відвернуть від них нечисту силу, охоронять від слабости, або і принесуть щасте.

Те саме роблять і наші забобонні люди надіваючи на себе щось проти „уроків" і т. п. — В такій одежи, в якій бачили ми наших ловців, мож легко підкрасти ся до звіряти — та справити ся з ним не легко. Приходить ся уживати кола і копія, стріли і топора, а також звичайного каміня. Особливо тяжке пользоване на печерного медведя. Найлекше заманити його в закриті галузєм ями, а потім забивати на смерть камінєм. За те, як лови вдадуть ся, то печерний чоловік вертає домів тягучи за собою великого оленя, або обпантажений дрібною дичиною, кажками, ворогами та грабежами. Треба наперед здерти з оленя

Несуть убитого тапіра.

ня скіру — що і роблять вони ножами та скребачками, зробленими також з рогів оленя. Тоді тягнуть жінки та діти цілого оленя в печеру і кладуть на плиту. У всіх лиця задоволені і оживлені в надії смачного обіду. Один з ловців бере з земли велику нижну щоку медведя закінчену клом і зачинає розрубувати звіря на части; медведяча щока — дуже добрий інструмент до натрешення та розрізуваня добичі. Тимчасом другий розрізує жили оленя і випускає кров до начиня — зроблено з черепа якогось звіряти. Таких черепів-горшка в печері кілька, треба їх на воду та на свіжу кров, що вилиє ся в печері дуже смачною стравою.

Вкінци добича розділена на части і сіми печерного чоловіка бере ся до їди. Наперед розкривають черепи та випадають мозок, також великий прислак. А як мясо відділене від кости, то всі хапають за великі кости, розбивають їх і висисають шпік (кістний мозок). Але правдивого обіду ще не було. Готовять його жінки. Накладають на розжарену плиту канавки мяса і обертають його тонкими, острими кістками. Всі чекають на смачну печеню, а кому не стає терпцю ждати, то ріже собі тимчасом по кусненм сирого мяса. Наївши ся доволі наші „трогльодіти" спать, а по-піспавши опять їдять або знову збирають ся на лови чи на рибу.

Риболовля — то улюблене заняте печерного чоловіка. До того має він гарпуни, остроги та гачки — зсьо з кости або рога.

Так на мисливстві, риболовли, борбі з дикими звірятами, на їді і приладжуваню всяких потрібних знарядів сходило житє печерного чоловіка. Невеселе було те житє! Невинна борба з природою, цілковите неуміне числити ся з її силами, житє в бруді і задусі печери — щож ту веселого? Печера — бачив — захист непевний; нині вона твоя, а завтра дивиш ся — присвоїв собі ei печерний медвідь чи гієна та ще і дітий твоїх поїв. Лови — також непевне средство прокитку. А хатня обставна печерного чоловіка, а сьмішна та нецнітна його одежа? А ті нужденні відомки времени, котрі служать йому і замість ножів і замість тріл та коний? Біда тай тішки...

Олекса Стороженко.

МЕЖИГОРСЬКИЙ ДІД.

(оповіданнє (кінець).

Я ще була дівчиною, як ходив до нас із Межигоря якийсь здоровенний дід — пасішник, чи що. Такий якось чудний був, — зовсім і на пасішника не походив. Батько казав, що він літ вятдесять був січовиком, бив ся з Ордою, та вже як зстарів ся, — приїхав на бандуку з кошовим у Межигоря, і зробивсь у чернів пасішником. Отож було, як обриде йому сидіть і чернцями, то й приїде до батька, та й балакають собі у двох, споминаючи старовину; бо й батькові доставало ся на свойму віку бувати у бувальцях. Було, як зачнуть об войні розмовляти, то дідуган зараз і в боки береть-ся, і вус крутить, і чорта згадує... Йїйке Богу правда! Поки ще не випє, то було і многі літа і батьку, і матері, і мині, апостола чита, — а гоїс такий у його був, як з бочки, як вікна джирчить, як глина з стелі сипле-ся. Як же випив чарку, другу, — то вже годі з писанія, зараз почне пісні співать, казки тобить, та таке вигадувать, хоч з хати тікай; було, й мене зачіпа... Йїйке Богу правда! Така вже, значить, запорозька натура: ні літа її не вивітрять, ні під сивим волосом не сховаєть-ся. І молив ся він якось нудно, не так, як чернці, а мовчки, — поклонів не кладе — а чоткіи!) було йому чернці й не настачать ся: у-раниці подвоюють, а в-вечері вже не питай, — загубив.

Раз мині довелось і бачить, як він молив ся. Прийшов до нас та й заблакав ся до пізнього вечора, — і тут їх поні насунули хмари, кругом замаялось, — там як уміварить дощ як з відра, зробилось темне-не горобина ніч!). От батько і уговорив дідя переночувать у нас, бо до пасіки було верстов пять. „Ориїо", каже мині батько: „постели пан-отцеві у сьвітлиці" (була у нас через сіни сьвітлиця). Узяла я перину, подушки і пішла; стелю, — а тут і чернець увійшов. Тільки вийшов, так і хрянувсь на-вколішки; як ударить себе в груди, так руки й закляки в його навхрест; як гляне на ікону, аж очи, що вже од старости позападали, викотились і заблищали, аж побілів, як зрейда! Як глянула я на діда, то мині здалось — не то господь, і стіна почула його молитву!... Аж грудн мині заложило, — сама не знаю, як і я опинилась на колінах, і подумала собі мовчки: „Господи, помилуй і мене грішну!" Не довго й молились: устав, — тут тільки й дослідить, що я у сьвітлиці. „А що ти", каже, „тут робиш?" А я йому кажу: „Стелю вам постелю" У вітер мене цмок — і поцілував... Зараз із неба, мов з печи: „Нехай же", каже, „тобі за се приснить ся гарний козак".

Так оттой, кажу, дід і співав і компонував пісні й думки. Раз у неділю, після обід, вийшов у садок і каже мині:

— Хочеш, Орисю, я тебе навчу пісень і думок?

— Навчіть, пан-отче, кажу: — я дуже люблю і пісні і думки.

Я я з молоду дуже була гостра: було на вулиці, на вечорницях, у досьвітки, в колядці, на іграшках, ніхто як я перед вела. Без мене не знали, як і за що взять ся, як і пісню завести. Було як мати не пустить мене на вечорниці, то й парубки порозходять ся; а станемо грать ся в хрещики, або в гусей, то ні один парубок, зо всього села, не дожене мене: така була прудка... ій-же то Богу правда! А парубки які були!... не теперішнім рівня! Які тепер парубки? оскублені горобці перед тими!... ка-зна на що попереводились... Ті, було зійдуть ся на вечорниці в кармазинах, в блаватасі[3]), у високих сивушевих шапках, та як стануть балиндрасить, то й мертвий би розреготав ся, ій-же Богу правда!... А було як понаходить з Київа вартові козаки, то такий гармідер підіймуть, — хоч тікай із села! Нашим парубкам пики порозбивають, оселедці пообривають, всі вечорниці розженуть... Та й нашому брату доставалось: піймають було дівчину — а вже од них не втечеш, і мене ловили, — обступлють та й не пускають. „Се", кажуть, „відьма: ми її бачили на Лисій горі!" Божиш ся, записягаєш ся, так не ймуть віри: „треба", кажуть, „подивить ся, чи нема у неї хвостика". І вже, кажу, не втечеш од них і не сховаєш ся, хоч пущі такі кругом села були, що не продереш ся, пальця не просунеш. Теперечки і не вгадаєш, де той і ліс був; тоді трава висча була, як тепер дерево... ій-же Богу правда! Косарі, було, косять, то аж коси ламають, а теперечки що? і в коліно тієї трави не буде...

Ну, так бачите... що-ж я таке росказувала?... От ій-же Богу забула... Як згадаєш молоді літа, то здаєть ся і не вернулась би назад, — там би з думкою й осталась!... Єге, про думки, про ченця. „Хочеш", каже, „я тебе навчу пісням і думкам? Як я вмру, то вони ще з тобою поживуть який час". От я і вивчилась, і старшу дочку Оксану навчила, так шкода ж: дочка моя вмерла а з нею і пісні і думки. Та ще як небога і вмерла: ніглою смертю, ганинще завалилось та й придавило... Після себе оставила двоє діточок: хлопчика і дівчинку, манюсеньких, ще так тільки що од землі піднялись. Та й сиротам не дав Бог талану: у-нука оддали в некрути і погнали під Турка, та там десь у шпіталі і вмер, а унучка... Опять забрехалась!... що бо я росказувала?... ій-же Богу забула!... Єге, навчив мене чернечий дід пісням і думкам, і які-ж гарні були ті пісні й думки! так до серця й прикипіли. Де б не була, куди б не пішла, і вони зо мною, як кучрата за квочкою. Засну, так і в сон мій залітають, як ті бжілки, що гудуть в вітях липи, як вкриєть-ся вона пахучим цьвітом; а теперечки усе забула, усе розвалилось, як та роса, що ніхто й не знає, куди вона ховаєть-ся. Одну тільки думку ще й памятую, та й ту забуду, коли Господь протягне віку. Та й не довго ж мині вже і дихать на сім сьвіті: зовсім стара стала, і ноги не держуть, і не добуваю, і не добуваю, а часом так груди заложить, що й голосу не одведу... Сю зіму трохи була не замерзла біля самісіньких дверей. Підпилась страшенна хуртовина, а я й вийшла з хати; тільки переступила поріг, а мене як підхопить вітер — та в сугорб; силкуюсь устать, а мене так і валить, так снігом і заміта; кричу, так що з мого крику, коли вітер на десять голосів і реве, й вие, і скиглить і готить!... Та вже дівчата, спасибі їм, догледілися, що мене нема, вийшли, вигребли з сугорба та й внесли у хату; трохи не одубіла... ій-же Богу правда!

Що-ж я росказувала?... опять забула... Що за напасть така?... Почну, почну, та й тее... і збіюсь з панеглику... Чи пак, про думку... Кажу ж вам, що одну тільки і памятую. Дід мині казав, що скомпонував й, як ще був молодим і остав ся після батька та матери круглим сиротою. От слухайте, поки ще не забула:

Схиливши голову козак,
На розпутті стояв,
З своїм серцем неборак
Таку думку гадав:
„Один, як билина в полі,
Чахну, загибаю,
Не по своїй волі
Талану шукаю.
Нема вені, нема тата,
Нема сестри, нема брата,

Нема жінки,
Нема тітки,
Нема волі,
Нема долі...

Моя ж хатина —
В сирій землі домовина!"
А серце йому в одвіт:
Такий дає приміт:
„Не жури ся, козаче,
Забудь своє горе,
Оглянь ся, небораче,
На білий сьвіт-море!
Твоя мати — твоя воля;
Батько твій —
Степ синий;
Сестра твоя — твоя доля;
Брати твої — два пистоля!
Гостра шабля — твоя жінка,
Яничарка[4]) — твоя тітка,

А хатина —
Сьвіт без чина,
Козацька перина!

Мати-воля тебе знарядить,
Батько-степ тебе направить,
Сестра-доля не покине,
Шабля-тітка не загине,
Брати-пистолі оборонять,
Яничарка врагів одгонить.
Іди ж, козак, сьвіт за очима
Неси свою смерть за плечима.
Не бійсь смерти: поки живеш —

Її нема,
А як умреш —
Тебе чорт-ма!"

Ото вам і думочка. — І ті гарні були, так забула ж... ій-же Богу забула!... Стара вже стала, пора б і кісточкам на вічний покой... А здаєть-ся, буцім ще і не дуже стара. Адже-ж Кротиха старіша од мене: я була ще дівчинкою, а в неї вже було троє діточок, а і досі що-року ходить на Пречисту у Київ пішки... А та — як її?... Дудничиха... так ся далеко ще старіша од Кротихи, а ще держить її Господь на сім сьвіті. У той рік, як я виходила за-між, вона оженила сина з дочкою того... як його?... що жив в тім селі, на горі, проти того, що млин збудував... він же ще чумакував... Ні, збрехала!... що я кажу!... не він чумакував, а той... як його?... що біля манастиря насіка. На умі вертить ся, так не згадаю ж... іще-ж біля його хати і верба росте... та ні!... Оттак збреше!... Не верба — а колодязь... його ж усі знають... Га?... не чую... кахи-кахикахи... ох, лишечко! груди заложило... кахи-кахи, кахи-кахи-кахи-кахи!

1) Чотки—шнурочок з кульками, щоби рахувати на них свої молитви. 2) Горобина ніч—дуже бурхлива ніч зо зливою, громами і блискавками. 3) Блаватас—синя, шовкова матерія. 4) Яничарка—фузія, яку мали яничари.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА —СЕ СИЛА.—ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД Ст., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ПОЗІР! ДАРОМ ЧУЙНО!
ПОВНИЙ МІХ СЬМІХУ!
Попусти пасок, бо пукне зі сьміху. Як ти будеш читати наш каталог — у котрім кождий знайде щось для себе дуже цікавого і дуже пожитечного, так много сьмішного, хоч лягай зі сьміху.
Пиши сейчас до: 63чс73
UNION NOVELTY CO.,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.

ЧУДОВА НОВІСТЬ!
THE ROGEN X-RAY

СЛАВНИЙ МАГНЕТИЧНИЙ ПЕРСТЕНЬ!
Ви, Ваша жена, брат, сестра і кождий чоловік повинен носити сей чудотворний перстень магнетичний, бо він поможе Вам в ріжних хоробах і долегостах. Поможе Вам сейчас в болях ревматизму, кольтей, рвани, кольок, вчистить біль крови, а також поможе на біль голови і всілякі ревматичні хороби. Сей гарантований перстень є дуже гарний і виглядає як би з найчучнього золота. Сей магнетичний перстень заощадить Вам много гроший, ані видасть ся на ріжні ліки. Не посидайте гроший, тілько возьміть нуснник паперу, змірьте грубість Вашого пальця і зашліть до нас а коли Вам його доручать — тоді заплатите $2.00, а коли поносите його 30 день, тоді переконаєте ся самі о великій вартости та заслугах сего перстеня. Враді нездоволеня, відішліть його нам з ним переємо всі видатки. Спішіть ся, бо з короткім часі будемо продавати по звичайній ціні, се є $4.00. Хто надішле нам ордер (замовлене) на сей перстень, сей одержить в премії від нас: сей чудний апарат, за помочию котрого не то тіло але навіть кости видають ся проникаючі. Проте розважте добре яку то користь будемо мати з того перстеня в яку ціну і повно марців з сего апарату. 63чс72
ЧЕРЕЗ КОРОТКИЙ ЧАС ЛИШЕ ------- $2.00
UNION NOVELTY CO., Dept. 12,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.

МИ НЕ ЛІЧИМО НЕВИЛІЧИМИХ НЕДУГ.
ЗАПЛАТИТЕ ЯК БУДЕТЕ ВИЛІЧЕНІ.
Уживаємо найлучшої системи в ціли виліченя тропічних недуг.
Наша метода цілком правильна, без болю. Маємо надію, що Вас вилічимо.
Довголітний досьвід і практика дають мені право твердити, що моя метода ни раз відповідна в ціли виліченя недуг: голови, серця, горла, легких, грудий, жолудка, печінки, полових органів, нервів, чтару жолудка, ревматизма, зараженя крови, скірних недуг і т. д. 59-72
Я НЕ ВІРЮ В ЛІЧЕНЄ ПОЧТОЮ, ТОМУ НЕ ПИШІТЬ ДО МЕНЕ, БО НАВІТЬ НЕ БУДУ ВІДПИСУВАТИ.
Коли мешкаєте недалеко Ню Йорку, приїдьте до мого офісу, а в особисто вас оглину і скажу вам отверто, чи мож вас вилічити, чи ні.
Dr. FLIPPEN, 208 W. 42ND ST., NEW YORK, N. Y.
(около 7-ої Евеню)
Урядує щодня від 10-ої рано до 7-ої вечер; а надію і сьвята рано від 10-ої до 1-ої пополудни.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.
В сій рубрчці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете відшайти своїх сьвояків, кровних або товаришів.—Коли шукаєте занята.—Коли щось ідеть Вам, де ідеє добре робота.—Коли потребуєте агентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, гросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дикочителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте сей бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ОГОЛОШЕНЄ,
Повідомляю інтересованих, що моя теперішна адреса є
О. Д. Хомяк,
111 So. Chestnut St., Shenandoah, Pa.

Пошукую свого кравна ГРИЦЯ УГРИНЬЧУКА з Вербіжа нижного, повіт Коломия. Хто би о нїм знав, або він сам, нехай гоїсить ся на адресу: 64-66
JOHN KINYK,
218 N. 23rd St., Philadelphia, Pa.

ІНТЕЛІГЕНТНА ЖЕНЩИНА в середних літах, працьовита, добре варить, пошукує занята зарядженя домом у старших людий. Голосить ся на адресу 66-67
M. BRYCKA,
Box 104, Stony Creek, Pa.

Іван Легкий пошукує ЙОСИФА БУРБУЛЯКА зі села Підгіре, пов. Рогатин. Хто би о нїм знав, або він сам, звоить зголоситись на адресу: 64-66
IW. LEHKYJ,
226 So. Park, Elizabethport, N. J.

Своїки або знакомі б. п. ЙОСИФА ПАВЛОВСЬКОГО, родом з Жабинець, котрий дня 30, мая с. р. зістав убитий в шахті в Бісбі, Аріз., в ціли засьвіченя ліпших інформацій з тій справі, повинні зголоситись на адресу: 67
M. MIKKA,
Box 3761, Lowell, Ariz.

ДАРОМ ДЛЯ КАВАЛЄРІВ
ВИСИЛАЄМО ФОТОГРАФІЇ ГАРНИХ ДІВЧАТ. — Адресуйте: 62-76
THE AMOR NOVELTIES CO.,
537 E. 17th St., New York, N. Y.

Rosalie F. Janoer АДВОКАТ-ЖЕНЩИНА
котрої головний офіс є від ч. 152 Nassau St., New York, отсим подає до відома отворенє філяльного офісу під ч. 238 E. 6th St., New York, де вона буде тримати особисто кождого вечера від 5. до 8. вечер. 36ве

EXTRA! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо одиз дуже цікавої і інтересової книжки, в котрій містить ся понад 500 образів так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2-цет. марку. 62-76
THE AMOR NOVELTIES CO.,
537 E. 17th St., New York, N. Y.

Даром
пишлемо нашу Галичини в українській мові. Хто подасть нам 5 добрих адресів своїх знакомих. На перечислу нашу заплучть 5-центову марку. Адресуйте: 62-
UKRAINIAN BOOK STORE,
81 E. 7th St., New York City.

УКРАЇНСЬКИЙ
Артист-Маляр
ВИКОНУЄ РІЖНІ МАЛЯРСЬКІ РОБОТИ, ЯК: ЦЕРКОВНІ ОБРАЗИ, ПОРТРЕТИ, ХОРУТВИ І ПОБІЛЬШУЄ ФОТОГРАФІЧНІ КАРТОЧКИ.
Адреса: 67с-
V. SIROTENKO,
(Ф. "SVOBODA")
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО МАЙНЕРІВ
В наших копальних працюєсь кождий день. Вуглє 3 до 6 стіп високо. Нема купки ані каміня.
Входи похилі і добре провітрювані. Ямини відкриті. Робота машинова і пікою.
Споруджені з цементу. Багато нових мешкальних, школи, костели і місця для розривок.
Недалеко Johnstown, Altoona, Ebensburgh, Pa. при зелізниці Пенсильванія.
НАШІ МАЙНЕРИ ЗАРОБЛЯЮТЬ ДЕННО $6.00 ДО $8.00.
Голосіть ся або пишіть до суперінтендента 66чс79
Dexcar Coal Co., Ashville, Pa.
або до: Lloydell Coal Co., Lloydell, Pa.
або до: Leland Coal Co., Beccaria, Pa.

АДВОКАТ
E. MILES NORTON,
ATTORNEY AT LAW.
на цілий повіт Lake County; 2nd. Tel. Ticket Office: 11th & Roosevelt St. Gary Office: 790 Broadway. Поручаємо його усім Українцям в сій околиці, бо він показкуюче справи поверхнєчним справедливо і за доступну ціну, а особливо незможним. Нині народно-заможні свої справи полагодив зовсім безплатно. В случаю потребби полагодити ся на собі, адресу: 64с02
E. MILES NORTON, LL. D.,
790 Broadway, Gary, Ind.

ПОТРІБНО МАЙНЕРІВ
Нині майнери заробляють $60.00 до $120.00 на два тижні, бо в наших майнах є кождого дня обильна достава вугілля до вагонів.
WYNTONDALE є одною з найліпших місцевостий в Пенсильванії, де є ямини, шпиталі, місця для розривок, гарні мешкальні доми, огороди, а також ріжнородні сьвіти.
При зелізничій лінії Пенсильванія. Близько міст Johnstown і Ebensburgh, де майнери можуть їсти на поштово або на розривку і відділяючо одної годин хороти зелізницею, або стрітцкром.
Пишіть або голосіть ся до суперінтендента 67с80
VINTON COLLIERY CO.,
VINTONDALE, PA.

60 НОВИХ ДОМІВ ДЛЯ МАЙНЕРІВ НА ЗАМЕШКАНЄ
Гарні 5-кімнатові доми. Нова мурована школа. Вуглє сім і під стопи грубе. Електричні майнерські лямпи. Голосіть ся до: 55сч73
NECLA COAL & COKE CO.,
Стація: Isabella, Fayette County, Pa.
Почтова адреса: Hillcoke, Pa.
15 миль від Бровсвіл, Pa., при Мононгахела зелізниці.

ПОТРІБНО
Палачів до Blast Furnace і робітників до всяких робіт.
Також потрібно майнерів; добра платня; робота кождого дня. — В сусідстві Pennsylvania Railroad і Baltimore & Ohio Railroad, також при стрітцкарі в сусідстві Connellsville і Uniontown, Penn. 62чс73
Школи, костели і театри на місци.
Голосіть: AMERICAN MANGANESE MFG. COMPANY, Dunbar, Penna.

КАЛЄНДАРІ НА 1917 РІК.
ПРИЯТЕЛЬ ЖОВНІРА, дуже цікавий, з многими образками в ціли бітви. Ціна ..... 50 цнт.
КАЛЄНДАР ЗАГАЛЬНИЙ, ціна $1.00
Замовлене треба посилати до: 55—
UKRAINSKA KNYHARNIA,
34 E. 7th St., New York, N. Y.

ЛЮДИ — приходіть на роботу в фабрик, ферм, ресторанів, готелі, залізницях, цегольних, дорогах, стайнях і т. п. Приходіть скоро приятелі.
COMMERCIAL AGENCY,
38 Montgomery St., Jersey City, N. J.

СТАЛА РОБОТА для ЖІНОК І ДІВЧАТ В ВОВНЯНИХ ФАБРИКАХ
Добра платня
Знамениті відносини для робітників.
Вендиане Бюро жіноч.
Голосіть до 67с01
Industrial Council of Passaic Wool Manufacturers
24 Lexington Ave., Passaic, N. J.

EXTRA! Вишлемо кождому наш величавий ілюстрований КАТАЛЬОГ ріжних річий як: годинників ріжного рода, інструментів, рекордів до машин, ціпків, образів, хрестів, кишенків, черевиків і много других всяких модних річий. Заплучть 5 ц. марку на дорожчий великого каталога. Пишіть зараз на адресу: 62—
AMERICAN SALES CO.,
1926 Huron St., near Robey, Dep. 4,
CHICAGO, ILL.

НОВИЙ ВИНАХІД SPARROW КРЕМ КРАСИ
усуває рай на все прищі, коросту, жовті плями, лишаї, угрри і инші по лісі.
Ручимо за якість.
ЦІНА $1.00 РАЗОМ З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Гроші треба слати в листі зареґістровавши або зовні ордером. Адресуйте: 67с
The Sparrow Chemical Co.,
Dept. W. 4,
196 East 4th Street,
New York City.

НОВІ ВИНАХОДИ ВИГРАЮТЬ ВІЙНУ.
ВИНАЙДІТЬ: Охорону проти субмарин.
Пишіть по мою БЕЗПЛАТНУ книжку. А також по СПЕЦІЯЛЬНУ ЛІСТУ потрібних винаходів.
Держава поощуює практичних плянів. Чи можете предложити ані? Ми поможемо Вам дістати патент у відповідній державним департаменті для одержени винаходу.
НЕ ЗВОЛІНЯЙТЕ.
Пишіть що ваші у своїй ріжній мові до: 64с76
A. M. WILSON,
PATENT ATTORNEY,
801 Victor Building,
Washington, D. C.